

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Tizennegyedik évfolyam
2003. február

2

Tartalom

Tanulmány

Boross Géza: Szószéki küzdelem a társadalmi devianciák ellen. I. részlet	75
--	----

Vasárnapi igehirdetések

Farkas László: Kihez mehetnénk!? János 6,67–69.....	79
Müller Dezső: A tíz bélpoklos meggyógyítása. Lukács 17,11–19	82
Tóth Árpád: Belsazar vagy Baltazar. Dániel 5,25–31	84
Visky János: A bűnös nő. Lukács 7,36–50.....	86

Lectio continua

Sándor Endre: Jefte	91
1. Isten kiválasztja Jeftét. Bírák 10,13–11,5	91
2. „Ha az Úr hatalmamba adja...” Bírák 11,6–10.....	92
3. „Amit birtokul adott nekünk az Isten, az a mi birtokunk...” Bírák 11,18–24.....	93
4. Jefte könnyelmű fogadalma. Bírák 11,30–34.....	95
5. A megtartott fogadalom. Bírák 11,35–40	96
6. A féltékenység és annak megoldása. Bírák 12,1–6.....	97
7. Amíg időnk van, cselekedjünk jól... Bírák 12,7–12.....	99

A Genezáret partján

Makkai Sándor: Szolgálataim. (Részletek).	101
---	-----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliáórára:

Móra László Tibor: Pálfordulás. Apostolok Cselekedetei 9,10–20	105
--	-----

Presbiteri bibliáórára:

Bányai László: Megméretünk... Dániel 5,1–31	107
---	-----

Rádiópédikáció:

Jenei Tamás: Örlyemre állók. Habakuk 2,1–4.....	108
---	-----

Keresztelési igehirdetés:

Berke Sándor: Szövetségben Krisztussal. Máté 28,18–20.....	110
--	-----

Esketési igehirdetés:

Bogdán János: A „hózzá illő társ”. 1Mózes 2,18	111
--	-----

Temetési igehirdetés:

Szigyártó Miklós: „Íme, én hozok néki kötést...” Jeremiás 33,6	112
--	-----

Értelmiségi konferenciára

Tökés László: Legyetek a világ világossága! Máté 5,14–16	113
--	-----

ifj. Fekete Károly: A Jelek Jele. Lukács 11,29–36	117
---	-----

A borítólapon a kolozsvári Református Kollégium

Háttapon

Füle Lajos: *A keresztyén ember tudja: Minden javamra van c. verse*

Tanulmány

Boross Géza

Szószerki küzdelem a társadalmi devianciák ellen*

(I. részlet)

A probléma

A költő figyelmeztetése szerint „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs...” (Berzsenyi). A teológus véleménye hasonló: „Nincs esélyünk a fennmaradásra világethosz nélkül!” (Küng). A filozófus is így látja: „Az erkölcs a világ létezésének feltétele” (Wittgenstein). A világtörténelem is, nemzeti történelmünk is ezeknek az axiómáknak döbbenetesen színes verifikálása. Éspedig nemcsak a világtörténet és nemzeti történetünk múltja, hanem jelene, a történelmi ma, amelyben élünk határainkon belül és kívül, arról beszél: erkölcsi normák, erkölcsi érzék, erkölcsi felelősség nélkül egyre lehetetlenebbé válik az emberi élet, az együttélés, a társadalom élete a földön. Minél inkább válnak társadalmaink a devianciák társadalmává, annál sürgetőbb az erkölcsi felelősség, a lelkiismeret ébresztés, a devianciák elleni küzdelem rehabilitálása. Ezt a rehabilitációt egy egészen sajátos paradoxon motiválja. Minél többet beszélünk a társadalmi devianciák okairól, az okok megszüntetésének lehetséges módjairól, az ide vonatkozó szükséges politikai, orvosi, pszichoterápiái és pedagógiai feladatokról, annál inkább szaporodnak a deviáns jelenségek a társadalomban. Soha annyi szakkönyv, cikk, konferencia nem foglalkozott a deviáns személyiségek és jelenségek problémáival mint napjainkban és soha nem volt olyan erős, szervezett, nemzetközi méretekben tomboló a bűnözés mint napjainkban, a harmadik évezred fordulóján. A média naponként önti reánk a hajmeresztő, vérfagyasztó történetek sokaságát. Naponta hallunk fényes nappal véghezvitt postarablásokról, OTP-fiókok kifosztásáról, fiatal leányok brutális sofförgyilkosságáról, sorozatgyilkosságokról, robbantásokról, maffiák véres leszámolásáról, kábítószér- és leánykereskedelemről, a közbiztonság félelmetes megfogyatkozásáról, hogy az alkoholizmus, a depresszió, az öngyilkossági ráta növekedéséről, a pénzhamisításokról, autó- és embercsempészésekről ne is szóljunk. Szinte lehetetlen is ujjhegyre szedni a társadalmi együttélést megkeserítő, egyre abszurdabbá tevő emberi gonoszságok variációit. A probléma, lehet-e egyáltalán ebben a helyzetben („homiletikai szituációban”) a keresztyén prédikáció, az egyházi igehirdetés, a templomi szószerk lehetőségéről és felelősségéről beszélni?

Ma, amikor a templomi prédikáció sok tekintetben, sokak szemében, a főlányes közvélemény szerint „szubkulturális” jelenség? Ma, amikor a legbelső egyházi körökben is egyre több szó esik a prédikáció „kríziséről”? Sőt, amikor egyesek a klasszikus értelemben vett strukturális prédikáció „végéről” beszélnek (Heidland)? Van-e értelme még a prédikáció *társadalmi jelentőségéről*, felelősségéről beszélni? Ez a probléma, amivel szembe kell nézzünk. Első pillanatban úgy tűnik, nincs sok értelme ennek a beszédnek. Régen elmúltak már azok az idők, amikor Luther Márton ezt jegyezhetette fel naplójába: „Ma este letörtem igehirdetésemmel a rajongókat.” Avagy azok az idők, amikor Spurgeon igehirdetése után a kereskedők hamis fontjaikat a Temzébe dobták. Úgy tűnik, napjainkban prédikátori illúziókergetés, kegyes egyházi önáltatás totál szekulari-

* Budapest, 1999.

zált, abszolút profán, deszakralizált társadalmunkban a templomi prédikáció társadalmi felelősségéről és lehetőségéről beszélni. Így tűnik első pillanatban. De csak az első pillanatban! Jelen munkálat ennek a látszatnak a hamisságát, tarthatatlanságát kívánja bemutatni. Azt az alaptételt kívánja igazolni, hogy *a keresztyén egyházak igehirdetése nagyon is jelentős tényező lehet a társadalmi devianciák leküzdésében*. Éspedig azért, mert a *keresztyén igehirdetés indirekt társadalmi közvéleményt formáló erő!* Indirekt, mert az egyházi (templomi) prédikáció nem az egyházon kívüliekhez szól, hanem az egyházhoz, a konkrét gyülekezetekhez. Mi célból? Nem abból a célból hogy „művészi formában fejezze ki a gyülekezet hitét” (Schleiermacher), hanem abból a célból, hogy formálja, tisztogassa, motiválja a gyülekezet értelmi, érzelmi és akarati (cselekvő) életét. A prédikáció a gyülekezet hittudatának formálása. „Egyházkormányzás” (Bohren). Minthogy azonban a gyülekezet tagja nem légius térben él, hanem adott konkrét társadalmi kontextusban, ezért szemléletét, gondolkodását, érzületét, véleményét spontán viszi bele a társadalom hétköznapijaiba. A gyülekezet (egyház) és a társadalom eme sajátos szimbiózisa miatt, melyet nem tudott megszüntetni az egyház és állam formális szétválasztása sem, beszélhetünk, sőt kell beszélünk a keresztyén igehirdetés társadalmi felelősségéről és lehetőségéről. Kimondhatjuk tehát: *a keresztyén igehirdetés (istentiszteleti prédikáció) a keresztyén gyülekezeti közvélemény formálása által indirekt hatást gyakorolhat a gyülekezetet körülölelő konkrét társadalmi közgondolkodásra*. Hogy pedig ez a tételük mennyire nem spekuláció, hanem tapasztalati valóság, a társadalom és egyháztörténet számos pozitív példával igazolja. Ezért nem akadémikus téma a társadalmi devianciák elleni szószéki küzdelem vizsgálata. Dolgozatunkban ezt a vizsgálatot végezzük. Ezért először számba vesszük e küzdelem teológiai impulzusait. Másodszor: történelmi paradigmáit. Harmadszor: a konkrét szószéki teendőket!

I. A társadalmi devianciák elleni szószéki küzdelem teológiai impulzusai

1. Bibliai impulzusok

1.1. Az ÓSZ-i igehirdetés a társadalmi devianciák ellen

Napjaink keresztyén igehirdetése a társadalmi devianciák elleni küzdelemhez az első erőteljes teológiai impulzusokat az ÓSZ-i Szentírásból nyeri. Az ÓSZ egyik nagy meglepetése az, hogy az ÓSZ-i kijelentés (igehirdetés) nemcsak Izráel Istene, Jahwe szentséges létének, világkormányzó szuverén uralkodásának titkait tárja fel (vö. Zsolt 19!), hanem szenvedélyesen konfrontálódik a korabeli Izráel és Júda, sőt a szomszédos népek társadalmi devianciáival is. Az ÓSZ-i kutatás kimutatta, hogy a Kr. e. 8. sőt már a 9. és 10. század prófétái is radikális kritikát gyakorolnak népük társadalmi devianciái felett. Az ÓSZ-i igehirdetés antideviáns jellegének egyik beszédes példája Sámuel próféta jövendölése az Izráel által olyannyira kívánt király visszaéléseiről Izráel fiaival, leányaival, szántó földjeivel, szőlőhegyeivel, olajfakertjeivel, veteményeivel, barmaival (vö: 1Sám 8,11 s köv.). Az antideviáns prófétai igehirdetés másik klasszikus paradigmája Jeremiás próféta híres templomi beszéde (Jer 7,1 s köv.), melyben a próféta direkt módon konfrontálódik kora társadalmának kirívó bűneivel: a hamis bíraskodással, a jövevények, árvák, özvegyek nyomorgatásával, az ártatlan vér kiontásával, az idegen istenek tiszteletével, a lopásokkal, gyilkosságokkal, paráználkodásokkal, hamis esküvel. Ha

több példa nem is állana rendelkezésünkre az ÓT-i Szentírás anyagában, azt kellene mondanunk, íme ezért kell és így kell harcolni szószékeinken a társadalmi devianciák ellen. Jeremiás próféta azonban nem áll egyedül ebben a küzdelemben. Itt van mellette rögtön Ézsaiás próféta a hamis böjt kritikájáról szóló igehirdetésével (58,4 s köv.). Ugyanígy Ezékiel próféta igehirdetése a szűkölködők és szegények sanyargatása ellen (22,29). Ámós próféta igehirdetése az elbizakodott, henyélő, tobzódó gazdagok (6,1 s köv.), a váltságdíjszedők (5,12), a megkisebbitett vékák, az áremelkedés, a szegények egy öltő saruért való eladása ellen (8,4–6). De utalhatunk a próféta igehirdetés küzdelmére az alkoholizmus ellen (Ézs 5,11; 19,14; 28,1; Jer 25,27; Hós 4,1), avagy a paráznaság ellen (Hós 4,11; Hab 2,15–16), s az ÓSZ-i próféciát lezáró és az ÚSZ-i igehirdetést előkészítő prédikálásra, Keresztelő János igehirdetésére (Lk 3,3–14). Ez az igehirdetés a devianciaellenes, konkrét „homiletikai szituációnak” (társadalmi problémáknak) megfelelő igehirdetés.

Ma is modellszerű a bátorsága, detoxikáló hatása, dekódolhatósága és rétegszerűsége. Nemcsak a jómódú polgársághoz, hanem a vámszedőkhöz, sőt a katonákhoz is szól. Eszedig nem teljesíthetetlen etikai követelményekkel felel a „mit cselekedjünk” kérdésre, hanem olyan követelményeket állít fel, melyeket minden hallgatója képes megcselekedni. Megállapíthatjuk tehát, hogy az ÓSZ igehirdetése a keresztyén igehirdetést nemcsak inspirálja, hanem egyenesen kötelezi a társadalmi devianciák legyőzését célzó küzdelemre.

1.2. Jézus Krisztus igehirdetésének antideviáns vonásai

Az evangéliumok elbeszélései tükrében Jézus Krisztus igehirdetése egyrészt vigasztaló, talpra állító, gyógyító örömhír-kommunikáció a kicsinyek, lelki szegények, sírók és bűnbánók számára. Ugyanakkor azonban másrészt következetes, radikális próféta i konfrontáció a korabeli Izráel társadalmi, ill. vallási bűneivel. Jézus Krisztus igehirdetésének isteni misztériuma és paradoxonja az, hogy egyrészt édes, szeretetteljes hívogató, másrészt kemény, ítéletes elutasítás. Egyrészt határozott isteni igen, másrészt ugyanolyan határozott isteni nem. A Názáreti Jézus igehirdetői harca a korabeli társadalom devianciáival szemben először is úgy mutatkozik meg, mint a *Tóra krisztusi értelmezése*. Ennek a krisztusi tóraértelmezésnek klasszikus példatára a Hegyi Beszéd (Mt 5,6.7). Ezen belül is példának okáért a VI. parancsolat magyarázata. Ebben Jézus „ölésnek” minősíti az ok nélküli haragot, a felebarát kigúnyolását (bolond), az el nem intézett békéltelenségeket, feszültségeket (vö: Mt 5,21 s köv.). Jézus antideviáns gondolkodására és igehirdetésére jellemző – többek között – a VII. parancsolat magyarázata is (vö: Mt 5,27–32). Jézus itt paráznaságnak minősíti a nemi kívánságból fakadó tekintetet, a kéz vétkeit, sőt a feleség elbocsátását paráznaság okán kívül, ami mindennapos szokás volt a korabeli zsidó társadalomban. Jézus konfrontálódik tanításaiban a korabeli Izráel ugyancsak gyakori deviáns szokásával, a hamis esküvel, általában a hazudozással (Mt 5,33–38). Ugyanígy a szemet szemért elvével (Mt 5,38–39). Jézus antideviáns gondolkodására jellemző a korabeli társadalomban sok gondot okozó samaritánus-probléma krisztusi értelmezése is. Ennek az értelmezésnek beszédes dokumentumai az Irgalmas Samaritánusról mondott példázata (Lk 10,30 s köv.), a samaritánus nővel folytatott lelkigondozó beszélgetése (Jn 4,1 s köv.), szálláskérése egy samaritánus faluban (Lk 9,52 s köv.). Mindezzel felveszi a harcot a korabeli faji és vallási előítéletekkel szemben. De a korabeli társadalmi devianciák legyőzéséért harcol az Utolsó Ítéletről mondott tanításával is (Mt 25,31 s köv.), ugyanis az éhezőkkel, szomjazókkal, mezítelenekkel, betegekkel, foglyokkal, a társadalom áldozataival szemben megmutatott, illetve el-

mulasztott diakóniát teszi az ítélet mértékévé. Jézus ezzel a példázatával azonban nem csak kortársai, de minden keresztyén generáció számára „kihívássá”, „abszurdá” tette a szegénységet, éhséget, szomjúságot, ruhátlanságot, mindenfajta társadalmi kiszolgáltatottságot és az ezekkel szemben mutatott társadalmi közönyt. Jézus itt túlhaladottnak, istenellenesnek, megszüntetendőnek mutat minden olyan társadalmi struktúrát, melynek ilyen deviáns jelenségei vannak, mint az éhezés, vagy elhagyatottság. Jézus Krisztusnak ez a gondolkodása, tanítása, igehirdetése a keresztyén egyházak deviancia elleni szószéki küzdelmének egyik legerőteljesebb motívuma! Egyáltalán nem tekinthető véletlennek, hogy a keresztyén szószék olyan ragyogó csillagai, mint pl.: Spurgeon vagy Rasz László szükségét érezték e perikópa üzenetének megszólaltatását szószékeiken.

1.3. Az apostoli igehirdetés küzdelme a társadalmi devianciák ellen

Az ÚT-i Szentírás apostoli leveleiben igen gyakran jelentkezik az apostoli igehirdetés konfrontációja a korabeli társadalom deviáns jelenségeivel. Az apostoli igehirdetés következetesen, élesen harcol a házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás, bálványimádás, varázslás, ellenségeskedések, versengések, gyűlölködések, harag, patvarkodások, visszavonások, pártütések, irigységek, gyilkosságok, részegségek, tobzódások ellen (Gal 5,19–21) s kifejezetten igényli a keresztyének életében a Lélek gyümölcsét, a szeretetet, örömet, békességet, béketűrést, szívességet, jóságot, hűséget, szelídséget, mértékletességet (uo. 22. vers). Ugyanígy konfrontálódik az Efézusi levél szerzője is a közösségi élet devianciáival mondván: „...Aki lopni szokott, többé ne lopjon, hanem inkább dolgozzék és saját keze munkájával szerezze meg a javakat, hogy legyen mit adnia a szűkölködőknek... Minden keserűség, indulat, harag, kiabálás és istenkáromlás legyen távol tőletek minden gonoszsággal együtt. Viszont legyetek egymáshoz jóságosak, irgalmasok, bocsássatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek a Krisztusban!” (4,17–32) Jakab levele élesen konfrontálódik a személyválogató kegyességgel (2,1 s köv.), a nyelv bűneivel (3,1 s köv.), a gazdagok visszaéléseivel (5,1–6). Kimondhatjuk tehát – további locusok idézése helyett –, hogy az ÚT-i igehirdetés egyik jellegzetes ismertetőjele azokkal a közösségi devianciákkal folytatott küzdelem, melyek nemcsak a gyülekezet körén kívül a (pogány) társadalomban léteznek, hanem a gyülekezeten belül is mérgezik a légkört, mivel a gyülekezet tagjai nem mennyei angyalok, hanem a konkrét korabeli társadalom tagjai is, akik a gyülekezetbe is magukkal hozták pogány társadalmuk bűneit. Az apostoli leveleknek, illetve az azokban megszólaló apostoli igehirdetésnek következetes antideviáns állásfoglalása ugyancsak erőteljes teológiai impulzus a mai keresztyén szószékek devianciaellenes küzdelméhez.

(Folytatjuk)

Vasárnapi igehirdetések

Farkas László
Mezőverese gyháza

Kihez mehetnénk!?

Alapige: János 6,67–69
Bibliolvasás: Máté 16,13–20

A felolvasott igében Krisztus egy nagyon fontos kérdést intéz a tanítványaihoz. Erre a kérdésre egyenes és pontos választ vár a tanítványaitól. Nem kerülhetik meg a kérdést egy kitérő válasszal, noha az első emberpár, Ádám és Éva bukásától kezdődően erre igen hajlamos az ember. Ez a felelet mindent nyilvánosságra hoz. Nyilvánvaló lesz ebből a válaszból az, hogy Krisztust helyesen ismerik-e vagy sem.

A tanítványok tudják, hogy mi a véleményük az embereknek Jézus személyéről. Jézusnak ezt meg is mondják, de most nem erre kíváncsi a Megváltó, hanem a saját véleményükre. Meg kell fogalmazniuk a saját véleményüket Krisztusról, és el kell mondaniuk ezt személyesen neki.

Ezt a kérdést Jézus Krisztus ma és itt ugyanilyen komolysággal teszi fel számunkra, mint akkor, és ott. Ő egyenes, őszinte, határozott választ vár tőlünk is, úgy mint a tanítványaitól. Nem kerülhetjük el a válaszadást. Krisztus kívárja amíg megfogalmazzuk és elmondjuk a személyes válaszunkat, ez elengedhetetlenül fontos számára. A pontos válasz elsősorban nem Isten számára fontos, hanem önmagunk számára. Erre a krisztusi kérdésre ma és itt együtt hallgassuk meg hogyan válaszolt a tanítványok nevében Péter. Mielőtt Péter válaszára figyelnénk, tekintsük át mindazt, amit a tanítványok láthattak és tapasztalhattak Krisztussal való együttjárásuk alatt.

I.

A kánai menyegzőn tett első krisztusi csoda láttán és hallatán sokan a zsidók közül felfigyeltek Jézusra. A jeruzsálemi templom megtisztításakor már senki sem mert ellene szegülni. A főemberek közül is sokan hisznek Krisztusban. Nikodémus, a zsidók egyik főembere, éjszaka meglátogatja Jézust, hogy személyesen beszéljen vele. Szavai azt tükrözik, hogy sokan a zsidó főemberek közül beszéde és tettei alapján a Messiást vélik felfedezni benne. A tanítványai bizonyára ezt a beszélgetést is figyelmesen követik és sokat ismernek meg a Krisztus lényéből.

A mester más, és nem úgy tanít, mint a korabeli zsidó rabbik, tanítók. Tettei nem a szokványos mércét igyekeznek betartani, hanem Ő túllép kora határvégein, és ezt úgy teszi, mint akinek hatalma van rá. Meglepő és egyben furcsa a tanítványok számára az, amikor a Jákób kútjánál egy samáriai asszonnyal látják beszélni. Krisztus tettében ketős furcsaságot észleltek a tanítványok:

1. A híthű zsidó számára elképzelhetetlen volt egy samáriaival beszélni. A zsidók korcsoknak, tisztátalanoknak tartották őket. Ha útjuk történetesen a samaritánusok földjén vezetett volna át, akkor inkább kikerülték azt, és kerülő úton mentek tovább. Nem számított, hogy ez sok fáradságukba került. Jézus nem így közeledett a samáriaiak felé. Nem az előítéletek alapján cselekszik.

2. Mint mesternek és tanítónak – a zsidó törvények szerint – Krisztusnak nem lett volna szabad nőre tekintenie. Ha Krisztus korabeli tanítókkal, rabbikkal az utcán szembe jött egy nő, szemlesütve haladtak el mellette. Ma ez már nevetséges látványnak tűn-

ne, de Jézus korában ez szigorú törvény volt számukra. Jézus tanítványai szeme láttára mindkét tilalmat megszegte. Ezt tetézte a királyi főember halálosan beteg fiának a meggyógyítása. Az elnyomó hatalom emberei szemükben ellenségek voltak. Nem segítettek rajtuk. Sőt inkább azok pusztulását kívánták.

Tanítványai láthatták a harmincnyolc éve betegeskedő ember meggyógyulását, ahol Krisztus hatalma a betegségnél is erősebbnek bizonyult. Azt megmondhatnánk: egyik ámulatból a másikba estek. A zsidók azt kérdezték: kicsoda ez? Krisztust nem ejti zavarba a zsidók kérdése, Ő tovább beszél bírói hatalmáról. Tettei igazolják őt. Mégis sokan a zsidók közül nem hisznek szavában, megbotránkoznak benne. Az ötezer férfi megvendégelésének a történetében azt látják, hogy Krisztus érzékeny a szociális gondok iránt, megszanja az éhezőket és jóllakítja őket. Hatalmával a háborgó tenger hullámain is képes lecsendesíteni. Önmagát az élet kenyérének nevezi, amely az égből szállott alá, és azt mondja, aki nem eszi az Ő testét, annak nincs örök élete. Nem csoda, ha ezt hallgatva mindez meghökkentőnek, kemény beszédnek tűnt sok zsidó számára. Ezek után sokan a Vele járó tanítványok közül visszavonultak és nem jártak többé Vele. Összegezve az eddig elhangzottakat azt mondhatjuk, hogy a tanítványoknak Krisztus közelében sok élményben volt részük.

II.

Krisztus látva a sok visszavonuló embert, akik többé nem kívántak vele járni, tanítványaitól a következőt kérdezi: „Vajon ti is el akartok-e menni?” (Jn 6,67) A kérdésből jól érzékelhető a lelke mélyéről felfakadó fájdalom hangja. Számára fáj, hogy sokan nem értették beszédét és sokan visszavonultak. A hozzá közelebb álló tanítványait is megkérdezi, el szándékoznak menni Tőle, ott akarják-e Őt hagyni? Kérdésével mérlegre kerül minden, amit eddig Vele járva megéltek. Mind ez ideig magukba szívhatták Krisztus szavait, szeretetét, hatalmának csodálatos erejét, csendesen sütkérezhettek Krisztus személyének az árnyékában, mert eddig nem kellett megvallják azt, hogy kicsoda számukra Krisztus. A Krisztussal járás eddig nem járt örájuk nézve sok felelősséggel, de mostantól kezdve minden megváltozik. A megdöbbenő kérdést megdöbbenő csend követi. Ez a csend jelenti, hogy elérkezett a befelé tekintés, a mérlegelés ideje. Péter összegez és a tanítványok közül elsőnek felel a feltett kérdésre. A tanítványok és a maga nevében felel: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van Tenálad.” (Jn 6,68)

Péter szavai a lélek hangjai. A Krisztus lelkéből felfakadó kérdésre a Péter lelkéből felfakadó bizonyágtétel a válasz. Ez a válasz nem akármilyen beszéd. Ez vallástétel. Péter helyesen ismeri fel Jézus küldetésének a lényegét. Rajta kívül nem lát más lehetőséget az üdvösségre. Csak az beszélhet így Krisztusról, aki tapasztalatai alapján tudja, hogy Nála az örök élet beszéde van. A tanítványokhoz hasonlóan mi is sokszor élvezhettük Krisztus közelségét, tanításának édességét, szeretetének simogatását, lelkünk gazdagodását. Jó volt megfürödni szavai életet adó erejében, jó volt mellette lenni örömteli pillanataiban, még az életünk szomorú pillanatait is másként éltük meg Vele. A gondjainkat és bajainkat is mellette egészen másként élhettük meg.

Ha mindezeket mérlegre tesszük, mi is azt mondhatjuk: Kihez mehetnénk, aki mindezeket megadhatná számunkra? Örök életnek a zamatját kicsoda nyújthatná nekünk úgy, mint te, Uram? Ki emel fel bennünket, ha elesünk? Kicsoda biztat, ha elcsüggedünk? Kicsoda nyújt számunkra reménységet, ha elveszítjük azt? A válasz mindannyiunk számára egyértelmű és világos: Rajtad kívül, Úr Jézus, **SENKI!** Mégis, amikor Krisztus arról beszél, hogy bennünk igéjének fontos helyet kell elfoglalnia azért, hogy

átformálja életünket idegenkedünk, vonakodunk engedelmeskedni. Sajnos az élet azt tükrözi, hogy sokan Krisztust csak addig fogadják el kellemes útítársnak, amíg nem közli velük, hogy igényt tart az életükre, idejükre, tehetségükre, pénztárcájukra és szolgálatukra.

Amikor fiatalok vagyunk, attól félünk, hogyha birtokba veszi életünket, akkor korlátozni fogja szabadságunkat, elveszi tőlünk az élvezeteket, sívárrá, örömtelenné válik az életünk. Krisztus nem foszt meg az élet örömeitől, hanem beteljesíti örömeinket. Nem pillanatnyi örömeket ad, amelyek megszédítenek, hanem örökkévalókat. Ennek ellenére ezt az örömet sokszor felcseréljük a pillanatnyi örömmel, nem törődve azzal sem, hogy lelkünkben kárt vallunk.

Amikor idősek vagyunk már van egy kiforrott szemléletünk. Magunk mögött van egy leélt emberi élet, amit mi a magunk meggyőződése szerint többé-kevésbé jónak hiszünk és vallunk. Nem szívesen engedjük, hogy ez az általunk jónak vélt életünk feletti döntés kikerüljön kezünk közül. Azt véljük, hogy Krisztus életünkben való jelenléte veszélyt jelent erre a megszokott, megszilárdult világnézetre. Attól félünk, hogy ez a jelenlét felfedi: egy elhibázott emberi élet van mögöttünk. Félünk, hogy nem tudnánk szembesülni eltékozolt életünk tényével. Félünk, hogy egy új kezdetre már nincs elegendő időnk, energiánk. Ezért azt gondoljuk, számunkra mindennek vége. Életünk ideje az Istennél van, amíg tart a ma, nincs túl késő, még a legidősebb ember számára sem! Ezt a Krisztussal kereszten megfeszített, megtért bűnös ember története tükrözi legjobban.

A világ sokszor sarokba szorít bennünket és döntéshozatalra kényszerít. Választanunk kell Krisztus és közötte. Az ilyen esetekben sokszor nem arra gondolunk, hogy mit vár el tőlünk Isten, hanem arra, mit mond majd a barátunk, munkatársunk, szomszédunk, rokonunk, ismerősünk, férjünk, feleségünk, gyermekeink, ha Krisztus mellett döntünk. Ma a személyes tulajdonok visszaigénylésének korszakába léptünk. A jogos tulajdonosok visszaigényelhetik a múlt rendszerben az állam által jogtalanul eltulajdonított javaikat. Mi azt mondjuk jó, hogy mindez végre megtörténhet, egyszer már végre igazságot kell szolgáltatni. Ez megilleti a volt tulajdonost. Arra azonban nem gondolunk, hogy mi Isten jogos tulajdonai vagyunk. Ezért a bűn és a Sátán kezéből visszaigényel bennünket, mert nem aranyon vagy ezüstön, hanem Krisztus drága vérében vásárolt vissza magának. Nem kell félnünk, ha Isten átrendezi életünket, még akkor sem, ha lesznek dolgok, melyek ezután hiányozni fognak életünkben. Értékesebb lesz mindennél az, amit Krisztus magával hoz. Nyugalom és békesség lesz lelkünkben. Ez Isten ajándéka. Van-e lelki békességünk és nyugalomunk? Érzékeljük-e, hogy mennyire fontos a keresztyén ember számára a krisztusi jelenlét? Enélkül céltalan, áldásoktól üres az életünk. Ha nincs Krisztus jelen az életünkben, van más, ami betölti az életet: sóhajtozás, elégedetlenkedés, keserűség, panasz, háládatlanság, bizonytalanság, békételenség és még folytathatnám a sort. Magunkra ismerünk ezekben? Bizonyára sokszor! Krisztus megszabadít ezektől és általa Isten az élet igazi, egészséges örömét nyújtja számunkra az örök életnek a beszédével.

III.

Péter bizonyásgtétele tovább folytatódik. Figyeljünk csak a mondanivalójára. „És mi elhittük és megismertük, hogy te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” (Jn 6,69)

Nagy titkot fedett fel előttünk Isten. A péteri bizonyásgtétele is erről tanúskodik. Krisztus titkát megismerni csak úgy lehet, ha elhiszem, hogy Ő valóban Isten fia. Hiszed-e testvérem, hogy Krisztus az Isten Fia? Ettől függ életteddel kapcsolatban minden.

A hit a megismerés kapuja, melyen át Isten felfedi Krisztus titkát. A hit hallásból van, a hallás Isten ígéje által. Hallgasd az ígét kételkedés nélkül. A kételkedőnek nem adatik meg ez a felismerés. Ha a kételkedés parányi szikrája ott van az életünkben Krisztussal kapcsolatban, már bezárul előttünk ez a kapu. Hiszed-e testvérem mindezeket? Megismerted-e már Krisztus titkát? Számodra Ő-e az élő Istennek Fia? Kérdések, melyeket meg kell válaszolnod!

Máté evangélista feljegyezi, hogy a bizonyágtétel után Jézus így válaszol Péternek: „Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg neked, hanem az én mennyei Atyám.” (Mt 16,17)

A hit az élet legcsodálatosabb dolga, de maga körül hordozza a kételkedés felhőit. Vannak kétségeid? Szeretnél kétségek nélkül élni? Tedd félre Krisztussal szembeni előítéleteidet és így közelíts feléje. Nem fog előled elrejtőzni. Táplálkozatsz belőle nap mint nap. Töltsd tele lelkedet, hitedet az örök életnek vizével. Akkor lelkedből az örök életnek vize fog kiáradni. Egyet nem szabad elfeledned, ez nem a saját ügyességed eredménye, hanem Isten ajándéka. Sok mindent tudsz Krisztusról, de ez csak akkor válhat tapasztalattá, ha az ismeret életre kel. Ellenkező esetben az ismereted a kételkedés fogja lesz. Itt megreked és az elbizonytalankodás szintjére süllyed.

Ennek a világnak a képe akkor lesz emberségesebb, krisztusibb, „ha az ember helyet ad az Isten Fiának”. A tanítványok élete a Krisztus-ismeretből táplálkozott nap mint nap. Mi is mindennap ebből a kútforrásból tölthetjük tele lelkünket. Isten ezáltal észlelhetően megváltoztatja környezetemet, de nem önmagam ügyessége által, hanem az örök élet vizének üdeségével. Merítsünk és vigyünk ebből a vízből sok-sok szomjazó lélekhez, hogy beteljenek az örök életnek beszédével és nekünk és nekik is örök életük legyen. Ámen.

Urunk sok reménységgel fordulunk Hozzád, kérünk ne engedd, hogy értéktelen dolgokkal töltsük tele földi életünket. Taníts az örök élet útján járni, mert Nélküled ez számunkra csupán sikertelen vállalkozás. Tégy áldássá mások számára. Te végezd életünk állandó revízióját. Tölts be életünket igéd öröme és tiszta fénye. Segíts, hogy hamis fényforrásainkat fel tudjuk számolni. Segíts, hogy mindig készek tudjunk lenni Krisztus befogadására és szolgálatára. Ámen.

Müller Dezső
Vámfalu

A tíz bélpoklos meggyógyítása

Alapige: Lukács 17,11–19
Bibliaolvasás: 2Királyok 5,1–14

Kedves Testvéreim! Jézus Krisztus állandóan útban van. Nem pihen, nem tétlenkedik, hanem kegyelmét osztogatja: csodákat tesz, gyógyít. Ahogy a „mesterműhöz” nem elegendő a zseniális alkotó, hanem kell hozzá a hangszer is, úgy a csodatételhez, gyógyításhoz sem elegendő Jézus, hanem szükségesek a betegségek is. Ennek érdekében találkozik Jézus a tíz bélpoklossal.

I.

A bélpoklosság, a lepra, a kor rettenetes betegsége volt. Olyan fertőző betegség, amely nemcsak az 1. század elején, hanem sajnos egyes kontinenseken ma is honos, és szedi áldozatait. A földkerekség leprás betegeinek száma manapság kb. 20 millió.

A tíz bélpoklos várta a halált, de reménykedett is. Hallhatták Jézus gyógyításainak hírét. Hátha egyszer a mi falunkba is eljön – gondolták. Akik szívszakadva tudnak várni és reménykedni, azok megérik a „beteljesülést”.

Jeruzsálem felé haladva, Krisztus megjelent a tíz bélpoklos falujában, azok közelében, akik betegségük miatt kénytelenek távol maradni az élet Fejedelmétől. Nincs bátorságuk közeledni Jézushoz, hogy legalább hátulról megérintsék köntösének szegélyét, ahogy annak idején a vérfolyásos asszony tette. Ha akarták volna, akkor sem mehettek volna egészen közel Jézushoz. Ugyanis a mózesi törvény szerint, egészséges emberek közösségébe semmiképpen sem mehettek bélpoklosok. Ha mégis úgy hozta a sors, hogy egészséges emberek kerültek útjaikba, kötelesek voltak kiáltva figyelmeztetni azokat betegségük természete felől.

Amikor a bélpoklosok Jézus felé fordulva fölemelték szavukat, szívüknek érzékeny húrjait is megpendítették: „Jézus, Mester, könyörülj rajtunk!” Ahogy a sebesen száguldo nyílvevő befürödik a fába, úgy fűrődött bele Jézus lelkébe a bélpoklosok segélykiáltása. Bennünket is megtaníthat az ő segélykiáltásuk arra, hogy életünk, boldogságunk és munkabírásunk nem emberi érdemünkből, ügyességünkből és kifogyhatatlan taktikánkból, hanem egyedül Krisztus „könyörületéből” származik.

II.

Jézus a tíz bélpoklost a papokhoz küldi. Mintha le akarná rázni őket. Mintha betegségük kivizsgálását és gyógyítását nem akarná vállalni. De nem erről van szó! A Megváltó korában a papok, papi szolgálatuk végzése mellett, orvosi szolgálatokat is teljesítettek. A törvény alapján rájuk hárult az a feladat, hogy minden meggyógyult bélpoklost tisztának nyilvánítsanak. Krisztus a törvény védelmezője volt. Szilárd vallástétele is ezt igazolta: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltsen.” (Mt 5,17)

Mire a bélpoklosok a papokhoz értek, teljesen megtisztultak. Krisztus hatalma és könyörülő szeretetének ereje meggyógyította őket. Így a Jordánban sem kellett megfürödniük hétszer, ahogy Naámán tette, Elizeus próféta unszolására.

III.

Az új állapot, a gyógyulás a hálaadás gyümölcseit nem teremté meg a bélpoklosok életében. Kilenc megtisztult bélpoklos elfelejtkezett régi sorsa szörnyű kínjairól. Arra sem gondoltak az „örvendezés hullámszámban”, hogy könyörületből gyógyultak meg, s ezért örök hálaival tartoznak a rajtuk szánakozó és segítő Úrnak.

Mindössze egy idegen, egy samaritánus tért vissza Jézushoz. Egyedül ő értette meg, hogy nem érdemelte meg azt, amit Krisztus vele cselekedett. Alázatos szívének tulajdonítható, hogy leborult Jézus lábaihoz és hálát adott új életének áldásaiért. A sokak által ismert, gyönyörű hozsanna ének mintha legelőször az ő ajkából buggyant volna ki:

„Lábaidhoz hullok tört reménnyel,
Mert por és hamu vagyok csupán.
Ám a lelkem, mit fényed vezérel,
Bízva fordul kereszted után.”

(391. dicséret 1. v.)

Jézus szerint a visszatértet megtartotta a tulajdon hite. Tudniillik nemcsak azt hitte el, hogy a Messiás áldott orvos, hanem bűnbocsátó, örök életet ajándékozó Király is.

IV.

Jézus Krisztus hatalmával, kegyelmével és örökkévaló szeretetével bennünket is megváltott, megáldott és meggyógyított. Vajon mi gondolunk-e a hálaadásra, s az Előtte való leborulásra? Megváltónknak nagyon fáj, ha közömbös lelkeket, üres templomokat, összerogyott egyházi épületeket és becsukott, poros Bibliákat lát maga körül.

Indulj, el testvérem Feléje! Mind a kéréseddal, mind a háláddal. Légy egészen az Ő gyermeke! Hiszen „akik Istent szeretik, minden javukra van...” (Róm 8,28) Ámen.

Tóth Árpád
Vajdakamarás

Belszár vagy Baltazár

Alapige: Dániel 5,25–31
Bibliailvasás: Dániel 5,1–17

Bánffy Miklós – írói álnevéen Kisbán Miklós – a két világháború között íródott *Erdélyi történet* című regénytrilógiájában kíméletlen freskót fest a huszadik század eleji magyar arisztokrácia életéről. Bárdként sújtanak le a pusztulást hirdető címszavak: *Megszámláltattál..., És hijjával találtattál..., Darabokra szaggattatol*. Isten ítélete volt ez, az atyák örökségét eltékozló fiak fölött, mely egy nép, egy ország jövőjét pecsételte meg.

Közel száz év távlatában, a nagypéntek és húsvét felé vezető úton, önvizsgálatra kell késztesen bennünket az Ige: mi hogyan állunk meg a számonkérő Igaz Bíró előtt, Belszárként vagy Baltazárként?

A felolvasott igeszakasznak két főszereplője van: egy nagy keleti birodalom első embere, Belszár király és az ő atyja, Nabukodonozor által fogságra hurcolt zsidó férfiú, Dániel, akit Babilonban Baltazárnak neveznek el.

Belszár, az atyai dicsfény árnyékában tobzódó király, a Nabukodonozor által megteremtett Babiloni Birodalom javainak felélője, kinek udvarában nem ritka az „ezer főemberének” szerzett lakoma, melynek központi eseménye a borivás. A megrészegedett király hidegvérrel űz gúnyt a fogoly zsidó népből és Istenéből, borivásra használva fel a jeruzsálemi templomból elrabolt arany és ezüst szent edényeket. Azonban hamar inába száll a bátorsága, amikor megjelenik palotája falán a titokzatos írás: „a király arca elsápadt, gyötrő gondolatai támadtak, dereka elernyed és még a térdei is reszkettek”. (Dán 5,6) Az uralkodóhoz nem méltó magatartása, Izráel Urának nyílt megcsúfolása, maga után vonja az élő Isten méltó büntetését: elvételük tőle a hatalom.

Testvéreim, el kellene gondolkoztasson bennünket, magyar református keresztyéneket, hogy a mi népünket a világ leggyakrabban a mulatozással, borivással, vituskodással kapcsolja össze. Nem szűkölködik történelmünk sem a borivást igencsak kedvelő urakban, vezetőikben, csupán egyet említsünk: a tiszavirág fejedelemségű Kemény János abban jeleskedett igazán, hogy az udvari lakomák alkalmával mindig „asztal alá itta” az erdélyi nemeseket. Jeles költőink sem mulasztották el a „nemes nedű” dicséretét zengedezni verseikben, nemegyszer ők maguk is kivették részüket a hajnalig tartó mulatságokból (lásd Balassi, Csokonai, de nem maradt le tőlük Petőfi vagy Ady sem).

Napjainkban a nyugati tv-adók magyar vonatkozású reklámjai egyedül a magyar borokat tartják említésre méltónak, amikor pedig felvetődött, hogy milyen új színfolttal gazdagítjuk mi magyarok a közös „európai házat”, büszkén feleltük: csak nekünk van száztagú cigányzenekarunk!

Egyházi életünkben is el kellene gondolkodni azon, hogy nem egy keresztelő, konfirmáció csak ürügyül szolgál az azt követő jó kis mulatságra, hogy ne is említsük a né-melykor túl vidámra sikerült virrasztókat vagy halotti torokat.

Híveink olykor sértődötten veszik tudomásul lekipásztoruk figyelmeztetését: bűnbánati héten és úrvacsoraosztás napján esketni nem szabad. Hát ez a demokrácia? – mondják némelyek.

Testvéreim, indítson bennünket bűnbánatra a Belszár király fölött kimondott ítélet, még mielőtt saját házunk falán is megjelenne a felirat: megszámláltattál... és hijjával találtattál... darabokra szaggattatol.

Igén másik főszereplője Baltazár, azaz Dániel, akit Nabukodonozor seregei hurcoltak el fogságra, a távoli Babilonba. Ő azon négy ifjú közül való, akit kiválasztanak, tanítván a káldeusok írására és nyelvére, mivel semmi fogyatkozás nincs benne, ábrázatára nézve szép, eszes, ért a tudományokhoz. (Dán 1,4) Legfontosabb talentuma viszont az, hogy „a szent istenek lelke van benne”. (Dán 5,11) Isten kiválasztott szolgája ő, akit „az Isten kegyelemre és irgalomra méltóvá tett”. (Dán 1,9) Már Nabukodonozor idejében jelét adja ennek a kegyelemnek, amikor álmot fejt, majd ez a kegyelem lesz nyilvánvalóvá, amikor társaival együtt megtartatik a tüzes kemencében.

Testvéreim, Isten Lelke nemcsak Dánielnek adatott, hanem mindazoknak, akik ezt az Atyától a szolgálatra kérték. Így kérte és kapta az Illésben lakozó isteni lélek kettős mértékét Elizeus, a tanítvány (2Kir 2,9), így kapta Istennek Lelkét a minket megváltó Fiú (Mt 3,16), adta tovább az apostoloknak, ők pedig kérték e Lelket a következő nemzedékekre. Örömmel sorolhatnánk hitbéli őseink nevét a reformációtól napjainkig, akik isteni lélekkel munkálkodtak anyaszentegyházunk építésén, nem adták fel soha a reményt, mert tudták: ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?

Pál apostol nemegyszer kérdi: vettétek-e a Szentlelket? Te, ma élő református magyar testvérem, vetted-e Isten Szentlelkét? Ha igen, akkor ez meg kell hogy látszódjon életed cselekedetein.

Dániel beszédében és cselekedeteiben igazolódik az isteni lélekkel munkálkodó hű szolga képe: szerénység, hivatástudat, hűség. A falon megjelent írás megfejtéséért felkínált jutalomra ez a válasz: „Ajándékaid tiéid legyenek, és adományaidat másnak adjad, mindazáltal az írást elolvasom a királynak, és jelentését megmondom neki.” (Dán 5,17) Ő tudatában volt annak, hogy az igazi jutalom nem a király által ígért ünnepi ruha, aranylánc vagy a hatalmat biztosító titulus, hanem az Isten szolgáira váró hervadhatatlan korona, amely eltételek mindazoknak, akik a nemes harcot megharcolják és a hitet megtartják.

Talán arra gondolsz, testvérem: nekem nem adatott ilyen csodálatos szolgálati lehetőség, mint Dánielnek. Ne feledd, Jézus Krisztus az utolsó ítéletről szóló tanításában így szól: „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készített a világ megalapítása óta, mert éheztem, és ennem adtatok...” (Mt 25,34–35) A kérdésre, hogy mikor tettük ezt, az Úr így felel: „amennyiben nem cselekedtétek meg egygel a legkisebbek közül, én velem sem cselekedtétek meg.” (Mt 25,45). Az Úr számon tartja életünket, szolgálatunkat és nyilván megfizet.

Most, böjti időszakban, nagypéntek felé haladva, legyen erőnk az önvizsgálatra, bűnbánatra. Tartsuk magunktól távol az önpusztító belszári lelkületet, kérjük Megváltó Urunkat, áldott Szent Lelkével szüntelenül munkálkodjon életünkben, hogy mindnyájan betölthessük szolgálatunkat hűséggel – ki-ki a maga helyén –, mint Dániel. Ámen.

A bűnös nő

Alapige: Lukács 7,36–50

Az ember nagy Hitelezője betér egy adós ember házába. Ez az adós ember egy farizeus, aki nincs tudatában az ő adósságának. Nemsokára megjelenik ugyanebben a hajlékban a nagy mennyei Hitelező közvetlen közelében egy másik adós, aki azonban teljesen tudatában van az ő súlyos eladósodásának.

Jézus Krisztus, a szeretet nagy Hitelezője eljött a mi világunkba, betér a mi hajlékunkba, hogy az Ő közelében kiderüljön, mennyire adós az ember Istennek. Persze ez nem minden ember esetében derül ki azonnal és egyformán. Van, aki Jézus közelében is magát tovább igaznak érzi. Van, aki istentiszteletről istentiszteletre tölti el élete idejét úgy, hogy soha nem terheli az adósság tudata. Nem is érzi szükségét a Jézussal való őszinte párbeszédnek. Van, aki itt is másra gondol. Van, aki itt is hétköznapi gondjait forgatja az agyában, a szívében, nem érzi Jézus közelét.

Micsoda döbbenetes dolog ez! Ott van Jézus a Simon farizeus házában, mert ő meghívta. Még munkássága elején történik ez, a farizeus még nem ismeri közelebről Jézust. Nem tudja, hogy Ő a bűnösök nagy barátja. Talán csak illedelemből hívja meg. Talán azért, hogy egy kicsit úgy vállvergetve érzékeltesse vele: ő is képes asztalt teríteni Neki. Talán magamutogatásból hívta meg Jézust. Nem azért, hogy Jézus kerüljön a közepre, hanem, hogy ő maradjon a ház gazdájaként a figyelem középpontjában. Csak-hogy, ahol Jézus megjelenik, ott előbb-utóbb mindenki figyelmének Jézusra kell terelednie. Ha nem ez történik itt egy istentiszteleten is, ha a figyelmedet egyéb köti le, akkor hiába ülsz itt. Ha nem terelődik szíved minden vágya, lelked minden óhaja Jézus Krisztus felé, akkor hiába hangzik fel az Ő szava. Esetleg azt mondod magadban: az a Simon dolga volt, az a bűnös nő dolga volt, ez nem az én ügyem. Én nem vagyok olyan büszke, képmutató farizeus, mint Simon, nem is vagyok olyan utolsó utcarongya, mint az a bűnös nő, én tisztas ember vagyok. Egyik szélsőséghez sem akarok tartozni, és nem engedem túl közel magamhoz Jézust. Ha ezt mondod magadban, akkor hiába jársz vasárnapról vasárnapra templomba. Ha nem engeded annyira közel magadhoz, hogy fölháborgasson, megmozgasson, és leleplezze az adósságodat, akkor Jézus Krisztus közenk való betérése hiábavaló lesz.

Simon azt hitte, hogy itt most egy egyszerű protokolláris ebédéről van szó. Itt most ő kerül ki győztesen a Jézussal való vendégeskedésből. Ő lesz az, akiről beszélni fognak a szomszédok. Akit majd dicsérni fognak: íme, milyen úriember. Ezt a vándorprédikátort és sokszor éhező tanítványait megvendégeli. Simon nem is gondol arra, hogy Jézusnak mondanivalója van számára. Vajon gondolsz-e arra, amikor idejössz, hogy Jézusnak súlyos és komoly mondanivalója van a számodra is? Nem a pap akar ostromolni itt valami kemény prédikációval, hanem Jézus Krisztus akar egy súlyos mondanivalót a szívedre helyezni. Vajon el tudsz-e jutni oda, ahova Simon farizeus: Mondjad, Mester, mondjad?! Mert ott volt már a bűnös asszony is. Már végbevitte azt, amit Simon elmulasztott. A zsidó vendégfogadási szertartás előírásai közé tartozott: mikor megérkezik a forró útról a poros vándor, akkor a ház rabszolgája, vagy ha nincs rabszolga, a gazdája köteles a vendég lábát megmosni, az ajtónál kitett tálban. Köteles szent csókkal fogadni, köteles illatos olajjal megkenni a homlokát. A keleti vendégfogadási szertartás mindig precíz, elegáns volt. Mindig valami ünnepi emelkedett hangulatú volt. Simon meghívja

úgyan Jézust, de mindaz, ami hozzátartozik a vendégfogadáshoz, mind-mind elmarad, azért, mert nem a szeretet hívja a szeretet Urát, nem a szeretetre szomjas, eladósodott ember hívja az ő Istenét, hanem itt most Simon még úgy hívja Jézust, mint aki azt hiszi: ő egyenlő rangú partnere magának az Istennek.

Nos, így nem lehet szóba állni Istennel. Éppen ezért billenti ki Jézus Simont is a magabiztosságából. Ezért mondja azután, hogy lezajlik ez a furcsa, szokatlan jelenet, hogy odajön egy bűnös asszony, könnyeivel megmossa a Jézus lábait, hajával megtörli, utána megkeni illatos olajjal. Ezért mondja Jézus: Simon, van valami mondanivalóm neked. Te a szívedben most felerősítettél egy mondanivalót a bűnös asszonnal szemben. Neked véleményed van a bűnös asszonyról. Te beszélnél most – ha nem szégyellnéd – a másiktól. De nekem most feléd van üzenetem. Nekem most számodra van mondanivalóm. Ezt nem lehet megspórolni most, amikor Jézus egészen közel jön hozzád. Addig, amíg nem engeded közel a szívedhez, addig lehet sokféle mondanivalód. Lehet sokféle okoskodás is a szíved mélyén, Istennel kapcsolatban is. Miféle Isten az, aki a bűnösök barátja? Miféle Jézus az, aki ennyire lepaktál az utcarongyával is? Miféle isteni szeretet az, ami ennyire nem tiszteli a tisztesség határát? Mennyi mondanivaló lapult meg Simon szíve mélyén Jézus ellen, és a Jézus által kedvelt bűnösök ellen. Csak maga ellen nem volt semmi mondanivalója. Most itt az idő, hogy felerősödjön Jézus ajkán a szívéből fölfakadó szó Simon ellen. Ha te nem mersz önmagad ellen beszélni, akkor egyszer majd eljön a pillanat, amikor Isten fog ellened beszélni.

De jó, amikor már őszintén, leleplező szóval odafordul hozzád is Jézus. A te javadra teszi. Van valami mondanivalóm neked. Mester, mondd! Vajon el tudná-e ide jutni: Mester, mondd?! Igaz, hogy most valami más okból vagyok itt. Lehet azért, mert így szokás. Lehet azért, mert valaki megszólított: gyere már a templomba. Lehet azért, mert üresjáratú a vasárnapod, unod magad otthon. Sokféle indítatásból lehetsz itt. Olyan jó lenne, ha most azért lennél itt, hogy kimondhasd: Nem bánom, bármit olvasol a fejemre. Nem bánom, ha leleplezel a világ előtt. Nem bánom, ha kiforgatod lényem belső fonákosságait. De mondd, mert eddig mindig elzárkóztam a Te szavad elől. Eddig csak a szívemig engedtem. Olyan szépen beszélt a pap. Hát ez nem elég, és nem ezért jövünk ide. Beszélhet százszor szebben, ha nem engeded, hogy Jézus Krisztusnak személyes mondanivalója végül átfúrja a lelkedet, mint kétélű kard. Azért, hogy elválassza benned a világosságot a sötétségtől. Hogy ne legyen olyan összevisszaság benned. Hogy ne legyen benned összekeverve a hit és a hitetlenség, a tisztaság és a tisztátalanság. Hogy ne adjon helyet a te életed egyszerre hamisságnak és igazságnak, hogy ne legyen benned egyszerre istenimádás és istenkáromlás. Hogy ne legyen benned egyszerre Istenhez való közeledés és ugyanakkor elfordulás.

Ezért hadd kiáltsa feléje a te lényed, a te nyílt tekinteted, a te őszinteséged: Mester, mondd! Mondjad nekem is végre, amit e világtól még nem hallottam. Ettől a világtól már annyi mindent hallottam. E világtól annyi kitoloncoló üzenet jött felém, e világtól annyi megvető szót hallottam már, a közöny szavát is, de most mondd Mester azt, amit egyedül csak te tudsz mondani. Mondjad a mennyei üzenetet. Mondjad az Isten szerelmének a szavát. Erre vágyom, Uram! Ó, de nehéz eljutni a farizeusoknak az ilyen őszinte megnyilatkozásig. Itt Jézus közelében kezd elválni az emberek magatartása. Itt kezd eldőlni, hogy egyik mellette lesz, szent buzgósággal odaszán Neki mindent, a másik hideg tartózkodással visszatarja magát. Nem érzi magát olyan adósnak, mint ama bűnös asszony, és ezért támad szakadék közte és Jézus között. Ezért botránkozik meg Jézus magatartásán. Ezért tartja minősíthetetlen túlzásnak, kárhozatos szenvedélyességnek, valami beteges rajongásnak az asszony cselekedetét. Azt, amit Jézus elfogad, arra, amire Jézus igent mond, azt az ember nem tudja elfogadni. Azt mondja: ez azért már

túllépi a jó ízlés határait. Már az emberi tisztesség határain túl van. Ez már a józan valóságos, református kegyességen túl van, ez már nem illik ide. Hát mi illik Jézushoz? Mi illik? A képmutató hamiskodás, a hüvös tartózkodás? Mi illik? Hogy csak megterített asztalt biztosítsak Neki, és a szívemet elzárjam előle? Ez illik az Isten egyszülöttjéhez? Ahhoz, aki mindent ideadott, aki az életét letette a kereszten, ahhoz, aki parttalanul áradó szerelmét kiöntötte a világra?!

Azt mondta valaki, vigyázni kell az egyház lelki ébredésével, mert ha a folyó kilép a medréből, akkor árvízként pusztít. Nem jó, ha a folyó kilép a medréből. Persze, hogy nem jó, de ez a hasonlat sem jó. Mert akkor, amikor az Isten szerelme Jézus Krisztus által és a Szentlélek által Pál apostol fogalmazása szerint kitöltetik a mi szívünkbe, az nem nevezhető pusztító áradatnak, hanem az igenis, egy egészséges visszhangja az Isten irántunk tanúsított szeretetének. S aki lángra lobban egészséges szerelemmel az Isten szerelme iránt, az viszonyul helyesen Jézus Krisztus áldozatához. Az becsüli igazán azt, hogy érte is kiömlött Jézus vére a kereszten. Amikor az Ő testének szelencéje összetört, kiáradt a mennynek az a drága jó illata, az isteni bocsánatnak a drága illata és az betöltötte az egész világot, mint a Mária kenetének illata a házat. Nem erre van-e szüksége ennek a bűn által bűzös levegőjüvé vált világnak, hogy: megteljen a menny jó illatával?

Hát nem erre várunk mindnyájan? Ne merd ezt rajongásnak nevezni. Ne merd ezt beteges túlzásnak nevezni, mint ahogy azt Simon a szíve mélyén annak minősítette. Mert nézd, nem történik itt semmi más, mint az, amiről Jézus beszél. Azt mondja: „Egy hitelezőnek két adósa volt. Az egyik adós volt ötszáz pénzzel, a másik adós volt ötven pénzzel. Amikor nem tudtak fizetni, a hitelező mindkettőnek elengedte a tartozását. Mondd: melyik szereti a kettő közül jobban a hitelezőt?”

Simon logikája helyes. Azt mondja: én úgy gondolom, hogy az szereti jobban, akinek többet engedett el. Elég okos vagy-e te ahhoz, hogy felismerd: akinek nagyobb tartozást enged el a hitelező, annak jobban kell szeretnie őt. No de, ez a baj, hogy csak hüvös értelmed lép működésbe az én közelemben, és nem érzed, hogy mit is mondtam a példázatban. Nemcsak az ötszáz pénzzel adós nem tud fizetni, hanem az ötven pénzzel adós sem tud fizetni. Hát nemcsak ez az asszony fizetéképtelen, hanem te is éppen olyan fizetéképtelen vagy. Nem látod, ez az asszony már szerelmével fizet a nagy tartozás elengedéséért, és te még nem tudsz fizetni. Gazdag lévén, könnyen megterített asztalodat számomra, de az semmit nem ér, mert a szíved hiányzik belőle. Semmit sem ér, mert hüvös értelemmel okoskodsz még mindig, és a szíved nem mozdul irányomba. Te csak ítélsz az én közelemben is, holott én nem ítélek. Neked nincs jogod ítélni, csak nekem, mert én vagyok az igaz és szent. Te csak igaznak véled magad, közben te is adós vagy. Neked nincs jogod ítélni egy másik adós fölött. Hogy az egyik ötszázzal, a másik ötvennel tartozik. Hogy az egyiknek látványos, a másiknak csak titkos bűnei vannak, az nem érdekli Istent. Egyformán adós mindkettő. Egyik sem tud fizetni. Nézd csak, ki tud már fizetni? Az, aki elfogadja az én életemet, aki elfogadja az én áldozatomat. Az, aki hitben megragadja a kegyelmet, az már tud fizetni. Annak már omlanak az örömkönyvei. Annak már életéből árad a menny jó illata.

Ez az asszony már rádöbbszent valamire. A Jézus közelében nem lehet másként reagálni az Isten kitöltött szerelmére. Ágoston, a nagy egyházatya, amikor megtér, azt írja vallomásaiban: „Későn szerettelek szépség, aki oly régi vagy és olyan új, későn szerettek. Szépséges alkotásaid felé rohantam én, aki rút maradtam. Velem voltál, de én nem voltam Veled. Hívtál, kiáltottál és megtörted süketiségemet. Ragyogtál, fénylétél és meggyógyítottad vakságomat. Itt lakoztál, én lélegzetet vettem és Feléd lelkendez-

tém. Megismertelek, éhezem és szomjúhozom Utánad. Megérintettél, lángra lobbantottál és most élek.”

Ez az asszony ugyanazt éli meg, csak ő nem tudta ilyen szépen megfogalmazni, mint a tudós egyházatya. Nem is az a lényeg, hogy fogalmazod meg, az a lényeg, hogy éled meg. Az a lényeg: látszik-e rajtad a bűnbocsánat ragyogása? Látszik-e rajtad, életemben az, hogy Ő elengedte minden tartozásodat? Látszik-e annak az öröme, hogy te már kegyelemből élsz, és nagyra becsülöd ezt a kegyelmet? Ezen az asszonyon látszott. Simonon nem látszott, mert Simon nem ébredt a tudatára a maga ötven pénzes tartozásának. Ő magát igaznak tartva gondolja, szíve mélyén, titkon, nem merve kimondani hangosan: Ez az asszony bűnös. Ha tudná ez a mester, nem foglalkozna vele. Pedig nagyon jól tudja, hogy ez az asszony ötszáz pénzzel adós. De azt is nagyon jól tudja, hogy Simon is adós. Azt is nagyon jól tudja, hogy itt csak egyik ember életében töröltetik el a tartozás, és a másik ember életében megmarad az, mert nem kéri annak eltörlését.

Simon nem ismeri fel, hogy ott van a házában a testté lett szeretet Jézus személyében, közben a szeme előtt zajlik le egy nagyon eladósodott emberi élet talpra állítása. Közben a szeretet kiárad teljesen egy szeretetre nagyon éhes szív felé.

Ugyancsak Ágoston fogalmaz így: a Szentháromságot látod, ha a szeretetet látod, mert hárman vannak: a Szerető, a szeretett és a szeretet. Sokszor mi nem tudjuk szűk agyunkkal feldolgozni a Szentháromság titkát. Mi az, hogy: Atya, Fiú, Szentlélek? Mikor tanultuk a konfirmáláskor nem értettük, azóta sem értjük. Nem is fogjuk megérteni szűk agyunkkal. Nézd, Ágoston előtt hogyan leplezi le Isten önmaga személyének a titkát. Hárman vannak: a Szerető, ez Jézus; a szeretett, ez a bűnös ember és a szeretet, ami Jézustól árad, a Szeretőtől a szeretett felé, a bűnös ember felé. Aki már így érzi át a Szentháromság titkát, az már nagyon tudja szeretni az őt szerető Istent, mert ő az Isten szeretettje Jézus által. Ezért már nem tud többé ítélni, nem tud többé vádaskodni, nem tud többé rosszat gondolni még a szíve mélyén sem a másik emberről, hanem csak szeretni tud. Az már csak olyan himnuszos elragadtatással zengi, visszahangozza a szívébe kitöltött isteni szerelmet, mint ahogy Paul Verlaine, a híres francia költő mondja: egyik versrészletében:

„Uram, szerelmed megsebesített
S még mindig remeg égő sebem ajka,
Uram, szerelmed megsebesített.

Uram, megrázott szent irtózatod,
S még bennem jár a villám mennydörögve,
Uram, megrázott szent irtózatod.

Uram, tudom, hogy minden más silány,
És dicsőséged belém költözött már,
Uram, tudom, hogy minden más silány.”

Ezzel a szent, megrázó élménnyel szembesülve ajánlja fel a továbbiakban önmagát teljesen: vérét, szívét, lábát, szemét az Úr szolgálatába.

Igen, így is lehet megfogalmazni az Isten szent szerelmére való őszinte emberi vágyódást. Úgy, ahogy nem tudta volna ez az asszony megfogalmazni, de úgy, ahogy ki tudta mégis fejezni könnyeinek hullásával, illatos olajának kitöltésével, hajának Jézus lábaira való hullásával, Jézus teljes lénye előtt való porba hullásával. Igen, ki tudta fejezni úgy, hogy nemcsak Simon, hanem mások is, akik ott voltak az asztalnál elkezd-

nek gondolkodni magukban, értetlenkedve, hogy mi is zajlik a szemük előtt, hogy ki ez a Jézus, aki a bűnöket is megbocsátja? Ki az, aki ilyen visszhangos választ tud támasztani a szeretetre szomjas emberi szívben? Ki az, aki megtisztítja ennek a parázna asszonynak a lábait, hogy ne fussanak többé bűnös utakra? Ki az, aki ennek az asszonynak a szeméit megtisztítja, hogy ezután csak a mennyei Vőlegényen csüngjenek ezek a szemek, és többé ne csüngjenek földi csábítókon? Ki ez, aki így meg tudja oldani a láncokat, a bűnbilincseket ennyire hatalmasan és látványosan szét tudja törni? Ki ez, aki ilyen hamar fel tud szabadítani valakit, nemcsak azt a bűnös nőt kétezer évvel ezelőtt, hanem téged is itt és most, a talán kevésbé bűnös, de talán mégis adós embert? Ki az, aki a te szívedben visszhangozni tudja az Ő szent szerelme szavával, hogy megbocsátottak neked is a bűneid? Most már nem vagy adós, ezentúl nem tartozol. Ezentúl Isten nem fog sürgetni, csak annyit vár, hogy te is szeress. Úgy, ahogy Simon nem tudott, de úgy, ahogy az asszony tudott. Úgy, hogy Jézus azt mondta neki: a te hited megtartott téged.

Mert, nézd csak, mekkora különbség van a kétféle ember Jézushoz való viszonyulásában. Mit ad Simon Jézusnak? Ad egy ebédet. Mit ad az asszony Jézusnak? Mindent, mindent. Semmit sem tart vissza. Könnyeinek drága áradása, a hosszú időn át összegyűjtött, drága olaj teljes kitöltése, az ő lényének teljes odahullása Jézus elé: mindez azt jelzi: mindent adott válaszul arra, hogy Jézustól mindent megkapott. Mert Jézus, a Szerető, mindent ad. Jézus olyan Szerető, Ágoston szerint, aki a legtöbbet adja, az Isten szeretetét. És ez minden! Mert végül minden elmúlik, mondja Pál apostol a szeretet himnuszának a végén. Megmarad a hit, a remény és a szeretet, ezek közül a legnagyobb a szeretet.

Nos, ez a legnagyobb, ez a szeretet Jézus Krisztusban itt van. Ne engedd úgy tovább menni, mint Simon farizeus. Mert mikor Jézus onnan tovább ment, nem maradt ott semmi a Jézus lényéből és szeretetéből, nem maradt ott semmi az Isten bocsánatából. De ott maradt Simon továbbra is a maga adósságával, anélkül, hogy tudna róla, és vágya annak a törlesztésére. Azonban tovább megy Jézussal abból a hajlékból egy asszony, úgy, hogy többet nem vétkezik, úgy, hogy megy békességes szívvel, úgy, hogy hallotta Jézus dicsérő szavát: a te hited elég volt arra, hogy megtartsd téged. Úgy, hogy vitte magával azt az isteni szeretetet, aminek foglyaként a legteljesebb isteni szabadságra jutott Jézus által.

Így menj haza te is innen, drága testvérem, és halld a szíved mélyén Jézus felszabadító szavának visszhangját: a te hited megtartott téged! Van-e ilyen hited, amire Jézus hivatkozhat? Van-e olyan békességed, ami téged a háborús körülmények közé is úgy visz el, hogy közben vigyed a háborgóknak az ő békességét? Van-e ilyen békességed? Találkoztál-e szemtől szembe az Isten megragadó szerelmével? Ki tudod-e mondani, ahogy kimondta a francia költő: szerelmed megsebesített, és ezért vagyok boldog, ezért teljes az életem ezután, ezért nem terhel többé az adósság tudata. Ámen.

Lectio continua

Sándor Endre

Vámosújfalú, Magyarország

Jefte

1. Isten kiválasztja Jeftét

Alapige: Bírák 10,13–11,5

Az életben nagyon sokszor előfordul az, ami ebben az Igeszakaszban előttünk áll: Isten hatalmas keze nagyon sok ellenségtől megszabadította az Ő népét, népe pedig mégis bálványistenekhez fordult. A nyomorúság idején döbbenek rá, hogy mit tettek, milyen hálátlanok voltak. Isten hűséges volt hozzájuk, mégis elhagyták. Milyen rettentés, hogy Isten csak akkor kell egy-egy embernek, amikor bajban van, egyébként megvannak Nélküle is. Világunkban napról napra érezhető ez az ellentmondás: az emberek egymástól is elfordulnak, azt hiszik, nincs szükségük senkire. A bajban pedig, amikor kellene, hogy valaki hozzon egy pohár vizet, vagy fogja a szenvedő kezét, akkor így panaszkodnak: „Nincs emberem.” Isten nagyon sokszor segített az övéin, odaadta értünk a Megváltó Krisztust, aki a golgotai keresztre vitte vétkeinket, mégis hány ember fordít Neki hátat jódolgában!

Isten azonban nem segélykérő automata, ráun arra, hogy népe újra és újra ugyanabba a hibába esik és ezt mondja: „Nem szabadítalak meg többé benneteket! Menjetek és kiáltatok segítségért azokhoz az istenekhez, akiket választottatok, szabadítsanak meg benneteket azok a szükség idején!” Az emberi életet áthatják az ilyen típusú válaszok: elhagytál, hát én se segítek. Isten azonban nem megbosszulni akar, hanem bűnbánatra ébreszteni. Mindannyian vétkeztünk az Úr ellen: „gonosz szóval, szándékkal, látással, hallással, irigységgel, mordsággal...” és mindennel, amivel csak lehet, vétkezünk az Úr Isten ellen. De éléborulunk, mert tudjuk, hogy nincs más szabadító, nincs más, aki segítsen rajtunk. Isten gyűlöli a bűnt, de nagyon szereti a bűnbánó embert, ezért bár azt mondja, nem segít többé, a bűnbánón mégis könyörül. De a töredelmes szívű bűnbánat ne csak retorika legyen. Nem elég azt kimondani, hogy vétkeztünk. Ezekben a versekben világosan olvassuk: „eltávolították maguk közül az idegen isteneket és az Urat szolgálták”. De jó lenne, ha minden ember rádöbbenne végre, hogy az élő Istenre van szüksége, aki „úgy szerette a világot, hogy Egyszülött Fiát adta, hogy valaki hisz Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. De nem elég megvallani a bűneinket, hanem tettek kell hogy kövessék a bűnbánatunkat, hogy a bűnbánat ne csak szó legyen, hanem valóban másik úton induljunk el. Jézus mondja: „Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik azon járnak. Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják.” (Mt 7,13–14) Ne azt nézd, hogy a másik ember se különb, ne a másik embert kövesd, hanem a Mindenható Istent, aki Egyszülött Fiát adta értünk. A bűnbánat legyen tevőleges, legyen irányváltás az életünkben!

A történet folytatásában fősorakozik a két sereg egymás ellen. Szemben állnak egymással, de még nem támadnak. Ez a lelki hadviselés szörnyű: tudják, hogy valamelyiknek meg kell halni, tudják, hogy a nyertesé minden földi jó, a vesztesé a falvak fölégetése, asszonyaik meggyalázása és kifosztása. Rettenetes lelki teher ez az ütközet előtt. De Isten azt akarja, hogy a népe győzzön. Azonban még nincs vezére a népnek. Jeftét nem Isten választja bírává, eddigi élete sem túl dicső. De nem lehet senkit megítélni

aszerint, hogy kik a szülei. Isten kedveli Jeftét, ezért a vének, bár a családja kitagadta, elmennek érte és felkérlik, hogy álljon a sereg élére. Eltökélik, hogyha győzelemre segíti a népet, akkor a harc végeztével is ő legyen a vezérük. Mert nemcsak addig kell egy ember, amíg a bajból kiemel, amíg harcol értünk, hanem béke idején is.

Az ószövetségi nép életének kicsiny epizódja ez, de annyi bölcsesség van benne! Hányszor próbáljuk mi is leírni a másikat, nem törődni vele, de a bajban nagyon nagy szükségünk van a segítségére! Tartsunk bűnbánatot, mert sokszor azt hisszük, hogy mi mindent jobban tudunk, ahogy Jeftét is elűzték a testvérei, hogy kitagadhassák az örökségből. De az ellenséggel szemben tehetetlenek voltak. Még a nevüket sem említi az Írás. A bajban pedig kénytelenek visszahívni Jeftét. A családja elzavarhatta Jeftét, de Isten a népen keresztül visszahozta, mert Istennek minden ember kedves, Krisztus mindenkiért meghalt, még azokért is, akiket mi nem szeretünk. Fogadjuk el egymást, lássuk meg a másik emberben, hogy Krisztus őt is szereti. Ámen.

Mindenség Ura! Magasztalunk Téged teljes szívünkben! Köszönjük, hogy tudhatjuk, hogy Neked minden ember kedves. Minden lélek, aki erre a világra születik, feladattal jön. Lehet, hogy nem látjuk, hogy a másakra mit bízál, nem ismerjük a sorsokat, de mielőtt még egy gyermek megfogon, Te tudod, hogy mi lesz a küldetése. Mi sokszor elbizonytalanodunk, de milyen jó tudni, hogy te tudod mi lesz. S ha olykor az emberek elfordulnak tőlünk, Te tudsz utánunk küldeni lelkeket. Erősíts minket, hogy ne várjuk meg a nyomorúságot, hanem minden körülmények között szeretetben összeforrvan, egy közös test tagjaiként éljünk. Ámen.

2. „Ha az Úr hatalmamba adja...”

Alapige: Bírák 11,6–10

Kellemetlen lehetett ez a találkozás Gileád vénei számára, hiszen valamikor ők segítették a családot Jefte elűzésében. Most pedig a bajban kénytelenek hozzá fordulni, mert szükségük van Jefte hadvezetési tapasztalatára. Mit is tudnak mondani ennek az embernek a hosszú gyűlölködés után? Mit ígérjenek, amivel rábíráhatnák, hogy ebben a szorongatott helyzetben mégis segítsen? Felajánlják neki, hogy ha győz, utána fejedelemmé teszik. Nem mézesmadzagot húznak el előtte, hanem valóságos ajánlatot: „harcolj értünk, tedd kockára az életedet, szabadítsd meg a népet – és ha sikerül, akkor valóban te leszel a fejedelem”.

Az ember sokszor a másik emberhez is ugyanolyan kegyetlen, mint Istenhez. Isten is csak akkor kell, mikor a bajból kell megszabadítani. Jeftevel itt ugyanez történik. Jefte rá is kérdez: „Hiszen ti gyűlöltök engem, és kiűztetek apám házából! Miért jöttetek most hozzám, amikor bajban vagytok?” De sokszor megisméltődött ez az egyháztörténelem során! Ismerős a történet, hogy a genfiak nem bírták elviselni Kálvin János szigorúságát, amivel megkövetelte, hogy ne részegeskedjenek, hogy rend legyen az egyházban és a gyülekezetben, hogy az úrvacsorázó ember példamutató életet éljen. Egyszerűen elűzték a reformátort a városból. Kálvin Strassburgba ment, de nem keseredett el, hanem belefogott főműve, a nagy *Institúció* írásába. Két év után azonban érte mentek és hívták vissza Genfbe, mert távozása után a város szétzilálódott, az emberek zülleni kezdtek. Kálvin nem sértődött meg, nem hánytorgatta fel a múltat, hanem visszament és folytatta az igemagyarázatot pontosan ott, ahol két éve abbahagyta.

Jefte rákérdezett, hogy mért csak most fordulnak hozzá, amikor a szakadék szélén állnak, de a vének nem akarnak belemenni ebbe a kínos témába. Igyekeznek ezt elfelej-

teni és csak a jövőre koncentrálni, ahogy Pál apostol mondja: „ami mögöttem van, azt elfelejtve, ami pedig előttem van, annak nekifeszülve futok egyenest a cél felé”. (Fil 3,14) Nem azzal kell törődni, hogy mi volt, hanem azzal, ami lesz. Elismerik a vének, hogy Jeftének el kellett mennie, életének szép idejét kellett elpocsékolnia, de látják azt is, hogy Isten vele volt. Most azért jöttek, hogy felkínálják a vezetést, mert rá van szükségük. Jefte feltételes módon válaszol: „Ha visszavisztek engem...”, ha valóban áll az, amit mondtok... – mintha attól tartana, hogy csapda ez az egész. Hogyan hihetne azoknak, akik egyszer már becsapták! A mondat folytatásában viszont a hangsúlyt saját magáról az Úrra fordítja: „Ha visszavisztek engem, hogy harcoljak az ammóniak ellen, és ha az Úr hatalmamba adja őket...” Jól tudja, hogy nem ő az, aki legyőzi az ellenséget. Jefte elvállalja a hadvezetést, de hangsúlyozza, hogy a győzelem Isten ajándéka. Ezzel a feltétellel fogadja el a felkínált fejedelmi címet: „ha az Úr hatalmamba adja őket, akkor én akarok lenni a vezetőök”. Mennyire más ez, mint az előző vezetők hatalomvágya! Mennyire ellentéte Abimeleknek, aki minden eszközt felhasznált, hogy magát királlyá tegye!

Jó ezt az alázatos magatartást átgondolni a mi mindennapi életünkben! Tegyük meg mindazt, amit Isten ránk bízott és amit tennünk kell, de tudjuk azt, hogy a győzelem, a munkánk megáldása Istentől van! Tanuljuk meg Jeftétől ezt a magatartást: én vállalom a küzdelmet, de a győzelem Istennél van!

A vének megerősítik a megegyezést: „Hallja az Úr, ami köztünk történt.” Az Úr a tanúja a beszélgetésnek. Nem írnak alá közös dokumentumot, nem jegyzőkönyvezik, hiszen az Úr a tanú. Az Úr tanúja a mi életünknek is, akármit gondoljunk erről. Jelen van, ismeri nemcsak a jó oldalunkat, hanem a rosszat is. Ismer bennünket úgy, ahogy vagyunk: bűnösen és nyomorultan. Tanúja az életünknek, az egymással való beszélgetéseinknek, ismeri az érzéseinket is, hiszen Ő „a szívek és vesék vizsgálója”. Adja Isten, hogy úgy éljünk és járjunk, hogy tudjuk, hogy Isten nemcsak azt látja, amit mutatni akarunk, hanem az egész életünknek tanúja. Segítsen a Mindenható Isten, hogy úgy tudjunk járni és élni, hogy bátran tudjuk ezt vállalni. Ámen.

Urunk! Sokszor mondták az öregek: „Isten látja a lelkem.” Köszönjük, hogy megerősödhetünk ebben a tudatban, hogy Te látod az életünket. Hozzád folyamodunk segítségért és erőért, Te látod, mennyire szükségünk van a segítségre. Még azoknak a segítségére is, akik sokáig nem velünk voltak, más úton jártak, mert ha Te megsegíted és újra egy irányba vezeted az életünk útját, akkor meg tudunk erősödni. Ahogy a gileádiaknak szükségük volt Jeftére, nekünk is szükségünk van egymásra és másoknak is szükségünk van ránk. Add, hogy bűnbocsánat és igaz szeretet legyen bennünk egymás iránt, hogy tudjuk együtt, egymás által is megerősödvé járni a Te utadat! Ámen.

3. „Amit birtokul adott nekünk az Isten, az a mi birtokunk...”

Alapige: Bírák 11,18–24

Ez az Ige folytatása az előző szakasznak, amelyben arról van szó, milyen bölcsen jár el Jefte, a bíró, aki félre tudja tenni minden sérelmét, amit a családjától, a nemzetségétől kapott, hogy népéért Isten akaratából tegyen valamit. Az emberek először a hadvezért látták benne, azért hívták, mert jól tudott hadakozni. Nem vették észre a bölcsességét, ami ebben a szakaszban lesz nyilvánvalóvá, amikor tárgyalással próbálja a fegyveres harcot elhárítani. Meg akarja győzni az ammóniakat arról, hogy azt a földet, amit most

vitatnak, háromszáz évvel ezelőtt nem tőlük vették el, hanem az Úr egy másik nép országát adta nekik és ők mindent megtettek azért, hogy új szomszédaikkal békében éljenek.

Tapasztaljuk ebben az Igében is, amint oly sokszor, hogy akinek van valamije, annak mindig több kellene. Az ammóniaknak van országuk, élhetnének benne nyugodtan. De valami rossz emlékezésre hivatkozva szeretnék megszerezni az Izráelhez tartozó országrészt is. Ma is milyen általános az, hogy az ember nem tud megelégedni azzal, ami je van, vagy amit elért, hanem mindig többet, jobbat, mást akar! Isten népe próbált azokkal is békében élni, akik nem segítették. Jefte is próbált tárgyalni, hogy ne kerüljön sor harcra. Elmondta, hogy Izráel a pusztai vándorlás során csak át akart vonulni az országon a „maga helyére”, amit Isten készített számára, a tejfel és mézzel folyó Kánaánba. Mi vajon érezzük-e, átéljük-e, hogy minden népnek és egyenként minden embernek Isten határozza meg a helyét? Igent tudunk-e mondani arra a helyre, amit Isten nekünk adott, hálát adunk-e érte? Ez az egyetlen szó egész életre békeséget ad az embernek.

A következők versben azonban arról olvasunk, hogy az emóriak nem hitték el, hogy Izráel csak át akar vonulni. Tele voltak rosszindulatú előítéllettel, pedig az izráéliek békében akartak élni, gondosan ügyeltek arra, hogy vándorlásuk során ne sértsenek határokat, mégsem hitték nekik. Attól tartottak, hogy az ő országukra vetettek szemet és ha beengedik, majd ott akarnak maradni, ezért megtámadták őket. Világosan áll előttünk, hogy az ószövetségi nép az Úrtól kapja azt az országot, amelyen nem akarták átengedni, hiszen ők, akik folyamatosan vándoroltak, képtelenek lettek volna meghódítani.

Jefte tehát egyrészt azzal érvel, hogy a föld az emóriaké volt és nem az ammóniaké, másrészt hogy ők az Úrtól kapták. Nincs tehát az ammóniaknak semmi joga hozzá. A magyar nép történelme során sokszor vont párhuzamot a maga és a választott nép sorsa között. A reformáció fontos gondolata volt, hogy a török hódoltságot büntetésül kell hordoznunk, s Trianon is ilyen büntetése Istennek, hiszen a honfoglaláskor a teljes Kárpát-medencét kapta a magyarság Istentől lakóhelyül. Egy előadásra készülve át kellett nézmem az istentiszteleti rendtartás kialakításának történetét, s megdöbbentem, hogy milyen későn, 1881-ben kezdődött csak el a rendtartás egységesítése. Azelőtt minden lelkész a maga belátása szerint vezette az istentiszteletet. De az egységesítést csak a két világháború között sikerült megvalósítani, amikor már nem volt egységes az ország és a magyar reformátusság 43 országba szóródott. Ne felejtjük el, hogy Isten azt akarja, hogy amit nekünk adott, ahhoz ragaszkodjunk teljes szívünkkel, minden erőnkkel.

Ammón népe a földet akarta elvenni, ami a búzát, a legelőt biztosítja, de az izráéliek ragaszkodtak hozzá, hiszen a Mindenható Isten adta nekik. Jefte így érvel a pogány királynak: „Nem úgy van-e, hogy amit birtokul adott neked a te istened, Kemós, az a te birtokod? Mi pedig birtokoljuk mindazoknak a földjét, akiket a mi Istenünk, az Úr üzött ki előlük.” Érdemes elgondolkodni: mink van, amit ne Istentől kaptunk volna! Legyen az bármi: erő, egészség, szellemi vagy lelki ismeret, élő hit... mindent Ő adott nekünk. S Ő adja a legfőbb értéket, az Úr Jézus Krisztust, hogy mi Hozzá tartozó emberek legyünk, olyanok, akik tudják venni a bűnbocsánatot és tudnak másoknak is megbocsátani. Ő nemcsak földet adott nekünk, mint egykor Izráelnek, hanem „mennyet és földet”. Áldjuk Őt ezért! Ámen.

Urunk, köszönjük Neked gondviselő szereteted, áldunk Téged, hogy gondod van ránk. Te adtál nekünk életet és táptalajt, Te adtad értünk a Megváltó Krisztust. Te adod az istentiszteleti alkalmat, a lehetőséget, Te engeded, hogy imára kulcsoljuk a kezünket. Kérünk, vigyázz a mieinkre, légy irgalmas szereteteinkhez, maradj velünk jószágoddal! Te

segíts, hogy ne legyen bennünk vágy, kívánság arra, ami a másiké, mert a kívánság háborúságot szül. Óvj meg bennünket ezektől! Ámen.

4. Jefte könnyelmű fogadalma

Alapige: Bírák 11,30–34

Az előző szakaszban arról olvastunk, hogy az Úr Lelke volt Jeftevel. Jefte egész élete azt bizonyítja, hogy a maga erejéből meg nem élhetett volna, hisz családtagjai elűzték és őt az Úr őrizte meg. Amikor pedig elérkezik a feladat, amire készült, akkor az Úr Lelke száll rá és irányítja az életét. Vannak feladatok, amiket az ember nem maga végez, hanem az Úr Lelke és ereje által tud csak megvalósítani. Isten adja a feladatot és az erőt is hozzá. Jefte életének ez a csúcspontja. Azt a feladatot kapja, hogy az ammóniaktól szabadítsa meg az ószövetségi népet, és ő ezt el meri vállalni. Nem a maga erejéből, hanem Isten erejének segítségével.

Ez az ember, aki el van telve Isten Lelkével, mégis elkövet egy nagy hibát. Azt a hibát, amit mi is sokszor elkövetünk: fogadkozunk, noha senki nem várja tőlünk, hogyha ez vagy az meglesz, valamit teszünk; fogadalmat teszünk, hogy többé nem iszunk vagy nem káromkodunk; fogadalmat tettek sokan a fogságban, hogyha egyszer hazajöhetnek, akkor ott lesznek minden istentiszteleten... Jefte, aki érzi Isten Lelkének vezetését, fogadalmat tesz: „Ha valóban kezembe adod az ammóniakat, akkor bármi jön ki elém házam ajtaján, amikor békeességgel visszatérek az ammóniaktól, az Úré lesz az, feláldozom égőáldozatul.” Isten ezt nem kérte tőle. Isten nem akar az emberektől olyan fogadalmat kicsikarni, amely később fájdalmas lehet. Jó lenne látni, hogy elég nekünk Isten vezetése, Isten Szentlelke, aki eltölt bennünket. Nincs szükség külön fogadkozásokra. Isten nem akarja elvenni tőlünk, ami a miénk, azt akarja, hogy teljes szívünkben, lélekben és igazságban imádjuk Őt. Kétségtelen, hogy azt akarja, ami a legértékesebb. Ahogy az Úr Jézus megállt a templom perselyénél és elmondta tanítványainak, hogy legtöbbet az az özevgyasszony adott, aki két fillért dobott bele, mert neki ez volt minden pénze. Isten nem a feleslegünkből kér, hanem a szívünkre, a lelkünkre, az életünkre, egész valónkra igényt tart – de nem akar fájdalmas fogadalmakat és áldozatokat.

Jefte kivonul a harcba, mert ki kell vonulnia, hadakozik, mert hadakoznia kell, és az Úr az, aki a kezébe adja a győzelmet. Nagyon fontos ez a három mozzanat mindannyiunk életében. Ki kell vonulni, szembe kell állni a gonosszal, mindennel, ami ellenünk támad. Nem lehet arra várni, hogy majd más elvégzi helyettünk. Ki kell állni a hit mellett, az anyaszentegyház ügye mellett, a keresztyén értékek felmutatása mellett. Ki kell állni olyan életformával, amelyből a világ tud olvasni. Nem elég beszélni és mondogatni, hanem élni kell. Jefte kivonult az ammóniak ellen, és hadakozott. Felvállalta a harcot, kockára tette az életét és az emberei életét. Nem elég odaállni egy ügy mellé, hanem hadakozni kell azért az ügyért, amit a Mindenható ránk bíz. Mintha ez a harci kedv lankadóban lenne a mai gyülekezetben. Pedig nem lehet kívülről nézni és várni, hogy majd mások kiharcolják a szabad vallásgyakorlatot, vagy amire éppen vágyunk. Nem, nekünk kell kiállnunk az egyházért, a családért, a falunkért. Isten ehhez ad erőt: kiállni és hadakozni a jó ügyért.

De senki ne higgye, hogy a mi kiállásunk és hadakozásunk az, ami valóban győzelmet szerez, mert a győzelmet a Mindenség Istene adja. Jefte kiállt és hadakozott, „az Úr pedig a kezébe adta őket”. A mindennapok harcaiban és küzdelmeiben nehogy azt higgyük, hogy a ügyességünknek, okosságunknak, talpraesettségünknek köszönhető a siker: az Úr az, aki adja a győzelmet, az eredményt. Jaj nekünk, ha magunknak tulajdo-

nítunk olyasmit, ami az Övé, mert „Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség!” Örüljünk neki, ha mi kiállhatunk, ha hadakozhatunk az Ő ügyéért. Legyünk boldogok, hogy az Ő munkatársai lehetünk, hogy bennünket választott ki. S ha győzelmet ad, azért Őt áldjuk és magasztaljuk!

Aztán megindul az Úr erejével a sereg és húsz városban át üldözi és söpri ki az ammóniakat, azokat a pogány bálványimádókat. S amikor boldogan és örömittasan indul Jefte hazafelé, hálával telve, mert megsegítette az Úr, akkor egyetlen lánya jön ki elé ünnepelni, dobolva és táncolva. Itt jön a fordulat: rádöbben, hogy nagyon ostoba fogadalmat tett. Az Úr nem kívánta ezt tőle, de ha már megfogadta, meg kell tennie. Keserves a fogadalom, keserves a végrehajtása. A Szentírásnak ez a néhány verse arra tanít, hogy az Úr megsegít, Lelkével velünk van, Jézus Krisztus elvégezte értünk a váltásghalált. Nekünk hinnünk kell Benne, nincs szükségünk fogadalmakra, mert úgy járhatunk, ahogy az ének mondja: „Sok szép ígéretem ó hányszor megtagadtam, a nagy fogadkozást, hogy csak Tiéd szívem.” (RÉ 445) Legyen a szívünk az Övé és óvakodjunk attól, hogy meggondolatlan fogadalmakat tegyünk. Segítsen bennünket a mi Urunk, hogy kövessük Őt, az Ő Lelkével mindig teljesen végezzük el a mi feladatainkat. Ámen.

Urunk! Áldunk Téged, hogy figyelmzettessz minket arra, hogy Te velünk vagy és nem vársz tőlünk beláthatatlan fogadalmakat. Köszönjük, hogy Te a szívünket és az életünket kéred, segíts, hogy ezt tudjuk Neked adni. Köszönjük, hogy vezetsz bennünket mélységeken és magasságokon, kudarcokon át a győzelemre. Arra kérünk, hogy mindenben és mindenkor a Te akaratod cselekvői lehessünk. Ámen.

5. A megtartott fogadalom

Alapige: Bírák 11,35–40

Mindannyian átéltük már az érzést, mikor boldog örömmel közeledtünk valaki felé, de megdöbbenve kellett látnunk, hogy a másik nem viszonzozza, sőt láthatóan zavarja a jelenlétünk. Sokszor valamiért görcs van az ember szívében, és hiába a másik közeledése, mert valami megkötözi. Jefte lánya énekszóval, boldogan megy a harcból győztesen hazatérő apja elé, s végképp nem érti, hogy az apja miért esik kétségbe, amikor meglátja. Hiszen nem tudja, hogy Jefte fogadalmat tett, hogyha győz, feláldozza az Úrnak égő-áldozatul azt, ami elsőként kijön elé háza ajtaján. Senki nem kérte Jeftét, hogy tegyen fogadalmat, de ha már megtette, nem vonhatja vissza. Megszaggatja hát a ruháját, ami a tehetetlenség és a gyász jele és kétségbeesetten kiált fel: „Ó, leányom! Porba sújtottál, szerencsétlenné tettél!” Sok minden okozhat görcsöt egy-egy találkozáskor, de mindenél keservesebb volt az a görcs, ami Jefte szívét szorította, amikor megértette, hogy a lányát kell feláldoznia.

Tűzáldozat és emberáldozat nem volt szokás az ószövetségi nép körében. De minden körülöttük élő népnek gyakorlata volt, hogy embereket, gyermekeket vagy szüzeket áldozzanak a Moloknak vagy más bálványisteneknek. Ez az Ige arra tanít bennünket, hogy ne tegyünk fogadalmakat, ne ígérjünk olyat, aminek nem látjuk a végét, mert az adott szó kötelez. Jeftét nem azért segítette meg Isten az ammóniak elleni harcban, mert fogadalmat tett, hanem mert Isten őt választotta ki arra, hogy népének szabadítója legyen. De Jefte biztosítani akarta magát, s íme a fogadalma most lehetetlenné tette az életét.

Nem volt jegyzőkönyv, nem voltak tanúi sem a fogadalomtételnek, de a lány tudta, hogy hiábavaló lenne a könyörgés, a fogadást nem lehet visszavonni. Ha az ember a

Mindenható Istennek fogadást tesz, azt teljesíteni kell. Ezért csak azt kéri, hogy két hónapra elmeheessen a barátnőivel a hegyekbe, hogy elbúcsúzhasson. Jefte kész a fogadalom teljesítését elhalasztani és elengedi a lányát. A hegy az Istennel való találkozás helye. Mózes a Sínai-hegyen találkozott Istennel, s kapta meg a Tízparancsolat két tábláját. Jézus is hegyes pusztán bőjtölt negyven nap és negyven éjjel, amikor az Atyához imádkozott. Később a megdicsőülés hegyén jelent meg Mózes és Illés Jézus mellett. A hegy egy másik világgal való találkozás helye.

Mit jelent vajon, hogy Jefte lánya a hegyre ment siratni a lányságát? Az élet arra való, hogy életet adjon. Ez a lány tudatában van, hogy nem élhet házaseletet, nem adhat életet gyermeknek, s ez az ószövetségi időben a legnagyobb csapásnak számított. Gondoljunk csak Ábrahám feleségének, Sárának a keserűségére, akinek az Úr megígérte az örökséget, de sokáig nem született gyermeke. Vagy gondoljunk Annára, aki olyan keservesen imádkozott gyermekért, hogy azt hitték róla, hogy részeg, és ígéretet tett, hogy felajánlja az Úrnak, csak szülessen fia, s így kapta meg Sámuelet, aki aztán a templomban nőtt föl és próféta lett. A gyermekért mi mindent meg tud tenni egy nő! Jefte tehát elhalasztja az áldozatot, hogy a lányának időt adjon.

De csodálkozunk rá arra, hogy micsoda szavatartó ez a lány! Nem szökött el és nem is használta mulatozásra az időt, hanem visszament ígérete szerint. Jefte is szavatartó ember volt, még ha a szíve is szakadt bele. Ma már ennek bizony nem sok példáját látjuk, inkább érezhetjük magunkénak a bünbánatot: „Sok szép ígéretem ó hányszor megtagadtam a nagy fogadkozást, hogy csak tiéd szívem!” Tanuljuk meg Jefteétől és a lányától, hogy a kimondott szó kötelez! Nem kell fogadalmat tenni, hiszen Isten így is szeret, Jézus megváltott! De ha egy fogadalommal megkötöd magad, akkor azt tartsd be! Jefte lánya példaként áll az emberek előtt, mert nem akadályozta meg az apját abban, hogy fogadalmának eleget tegyen. Ezért vált hagyománnyá, hogy Izráel lányai évente megénekelték a lány sorsát és így maradt fenn a Szentírásban példaként mindannyiunknak.

Mindenség Ura! Megköszönjük Neked, hogy intesz bennünket az elhamarkodott fogadkozás ellen. Tudjuk, hogy Te nem fogadalomért hallgatsz meg minket, hanem mert szeretsz. Bocsásd meg vétkeinket, be nem tartott fogadalmainkat, s add, hogy teljes szívvel bízunk Benned és csak Rád hagyatkozzunk. Ámen.

6. A féltékenység és annak megoldása

Alapige: Bírák 12,1–6

Az egyik ember boldogan él a győzelme árnyékában, mint Jáir és fiai, a másikat pedig kérdőre vonják: miért nem szóltál, mi is elmentünk volna! Jefte számára megvan a győzelem, teljesítette elhamarkodott fogadalmát és azonnal jelentkezik az emberi éretlenség, az irigység jelei. Amikor a bőrét a vásárra vive győzelmet aratott, azonnal részt akartak volna a haszonból és a dicsőségből. Ez az Ige arra biztat és bátorít minket, hogy értsük meg: a harc a miénk, a győzelem Istené. „Miénk a munka, Istené az áldás.” Jefte soha nem mondja, hogy ő aratott győzelmet: „megtámadtam az ammóniakat, az Úr pedig a kezembe adta őket”. Elszomorító, hogy a győztes hadvezérnek, Jefteének, aki az Ószövetség egyik bírása, magyarázkodnia kell olyan embereknek, akik, amikor kellett, nem álltak mellé. Olyan ez, mint mikor a szurkolók a pálya széléről nagyon jól tudják, hogy a játékosoknak mit kellene tenniük, de ha a pályára beállnának, nem tudnának játszani. Jefte megy és harcol és még neki kell magyarázkodnia azoknak, akik nem jöttek

segíteni. Milyen kegyetlen tud lenni az ember! S mindebben az irigység dominál: Efraim törzse irigy a gileádiakra a győzelemért. Jefte nem tud mást tenni, mikor a magyarázkodás nem használ: megtámadja és legyőzi az őt kérdőre vonó népet. Világossá vált, hogy ők nem is akartak segíteni, de ürügyet kerestek, hogy osztozzanak a győzelemben. De nem lehet büntetlenül ócsárolni Istent és az Ő népét: Jeftét Isten megsegíti a saját törzsével való hadakozásban.

De mi a helyzet a mi életünkben? Minket is sokszor számon kérnek egy-egy győzelem után, hogy miért így és miért egyedül... De a győzelmet Isten adja, s az ilyen piszkálódo emberekre csak ez érvényes: „Enyém a bosszúállás, én megfizetek.” Az Úr Isten megfizet mindazoknak, akik az Ő akarata és népe ellen támadnak, s nem a mi dolgunk, hogy hadakozunk ellenük. Figyeljük meg: az efraimiak vonják kérdőre Jeftét, Gileád vezetőjét, s mégis nekik kell menekülniük. Megfordul a kocka, s még a menekülés útja is el van zárva előlük. Jefte emberei elfoglalják a Jordán gázlóit és mindenkit feltartóztatnak. Rákérdeznek mindenkire, hogy efraimi-e. Azok pedig, hogy az életüket mentésék, letagadják. De próbára teszik őket: kimondatnak egy olyan szót, aminek a kiejtése elárulja a kilétüket. A sibboleth szó jelentése ’folyam’ vagy ’kalász’. Aki efraimi kiejtéssel mondja, az életével fizet érte. Emlékezzünk: Pétert is a tájszólása árulta el Pilátus udvarában. A szolgálólány ezzel leplezi le: „A nyelved is elárul téged.” Hogyne árulna el bennünket is a nyelvünk, a beszédünk: ha megszólalunk, azonnal kiderül, hogy istenfélők vagy istentelenek vagyunk. Amikor megnyílt a lehetőség, hogy Izraelbe lehetett menni, részt vettem egy szervezett utazáson. A csoportban volt még egy katolikus lelkész is. Egyikünk sem mondta el az útítársaknak, hogy mi a foglalkozásunk, mégis oda fordultak hozzánk, hogy szeretnének istentiszteleten részt venni. Talán a beszédünk, talán a magatartásunk... nem tudjuk, mi árulta el, hogy lelkészek vagyunk, de biztosak voltak benne. Vigyázzunk hát a szavainkra, jó és rossz értelemben egyaránt, mert a beszédünk elárul bennünket. A Jordán gázlójánál negyvenkétezer ember életébe került, hogy letagadták a hovatartozásukat, de a nyelvük elárulta őket.

Mi az, amit ez a régi történet el akar mondani? Látható, hogy az ószövetségi nép élete létrejöttétől kezdve harcnak van kitéve nem csak a környező népekkel, de saját törzsén belül is. Miért? Mert beteges büszkeség lakik bennük egymással szemben. Itt az efraimiak nem bírják elviselni a gileádiak sikerét. Hányszor látjuk ezt a beteges büszkeséget gyülekezetben, faluban vagy családokban is, amikor nem bírják elviselni a másik sikerét és a győzelem veszedelem forrásává válik. Mi lehet a megoldás? Maga az Úr Jézus Krisztus, aki azért jött erre a földre, hogy mind az ószövetségi népet, mind a pogányokat egyesítse önmagában. Csak úgy és csak akkor lehet békesség, ha két egymással ellentétben álló ember, család, falu vagy nép az Úr Jézus Krisztust tekinti középpontnak és Jézusban valóban testvérré tudnak válni. Olyan úton megyünk, ami Krisztus ítélőszéke elé vezet. Érezzük-e és tudjuk-e, hogy Krisztus szereti az ellenségeinket, hogy Ő még az ellenségeinkért is meghalt? Krisztus minket ma megbocsátásra hív: „Ő jöjjetek, hívek, ma lelki nagy örömmel” és bocsásatok meg egymásnak, amint hitünk szerint az Úr Jézus Krisztus érdeméért a mi Mennyei Atyánk nekünk is megbocsátott. Segítsen ebben mindannyiunkat a terített asztal, adjon új erőt a megbocsátásra és a megújulásra. Ámen.

Dicsőítünk Téged Urunk, köszönjük, hogy velünk vagy életünk nehézségeiben. Áldunk Téged, hogy ígéreted szerint leveszed rólunk vétkeinket és megújítod életünket. Köszönjük az erősítést, segíts, hogy minden gondunk és nehézségünk között Rád tekintsünk a Golgotán. Segíts, hogy hitben éljünk és járjunk! Tudjuk, hogy ezen a földön minden elvész, bármennyi verejték és munka tapad hozzá, s csak az marad meg, ami odaát

is érték: az igaz hit, a szeretet, a Beléd vetett reménység. Segíts Szentlelked által, hogy ezeket az értékeket helyezhessük életünk középpontjába. Amen.

7. Amíg időnk van, cselekedjünk jól...

Alapige: Bírák 12,7–12

A freiburgi hatalmas dómban van egy híres orgona. Egy délután, mikor a kántor éppen gyakorolt, betévedt egy idegen, és megkérte, hogy engedje őt is egy kicsit játszani ezen a csodálatos hangszerezen. A kántor megengedte. Az idegen olyan gyönyörűen játszott, hogy a kántor rácsodálkozott, ki lehet ez az ember, aki így tud muzsikálni. Az idegen bemutatkozott: Felix Mendelssohn vagyok. Azóta a kántor mindenkinek elmeséli, aki megcsodálja az orgonát, hogy egyszer hallhatta, amint a világ egyik legnagyobb orgonistája, zeneszerzője játszott ezen az orgonán. Eldicsseksi, hogy a mester mellett állhatott játék közben.

Mindannyian tudjuk, hogy a világon a legnagyobb mester a mi Urunk, Jézus Krisztus. Tudjuk, hogy Ő mindig úgy áll ott mellettünk, mint ahogyan egyszer Mendelssohn állt az egyszerű kántor mellett. A kántort mesterének közelsége büszkeséggel töltötte el. Mi vajon érezzük-e, hogy Mesterünknek, Jézusnak a közelsége, mellettünk állása milyen hatalmas dolog?! Jézus, Isten Egyszülött Fia ott játszik a mi életünkön, mint egy hangszerezen. Irányít bennünket, hogy az általa írt kottát be tudjuk tartani, hogy aszerint éljünk és járjunk. Kérjük az Urat, hogy észrevehessük Őt, és a segítségével tudjunk élni napról napra!

A felolvasott bibliai szakaszban három bíráról is hallunk. Három olyan emberről szól az Ige, akiket Isten kiválasztott egy feladat elvégzésére, és akik tudták is, hogy kiválasztottak. A feladatuk elvégzése után letelt az életük is. Mindhárom haláláról, temetéséről is olvastunk. Pereg az élet. Tudnunk kell, hogy az élet irányítója a Mindenható Isten. A bírák tudták. Tudták, hogy az Úr a Bíró, Ő az, aki felettünk áll.

Gondoljunk arra például, hogy Jefte életében mi volt a legfőbb jó és a legfőbb rossz, és arra, hogy ez hogyan van jelen a mi életünkben. Jefte életében az volt a legfőbb jó, hogy minden külső körülmény ellenére bízott Istenben, és Isten felemelte és segítette őt. Tudta, hogy Isten a legfőbb Bíró, és engedte magát eszközként felhasználni az Ő kezében. A legrosszabb dolog az volt, amikor elfeledkezett Istenről, és maga akart cselekedni. Fogadalmat tett, azzal akarta Istent befolyásolni. Életének legkeservesebb óráit kellett átélnie emiatt. Lányát kellett feláldoznia elhamarkodott fogadalmáért.

És a mi életünk? Abban mi a legfőbb jó, és a legfőbb rossz? A legfőbb jó az, amikor mi is az Úrban tudunk bízni. Amikor rábízunk magunkat egészen: „Itt vagyok, Uram, cselekedj velem! A Te szolgád akarok lenni.” A legrosszabb az, amikor tékozló fiú módjára eltérünk az atyai háztól, amikor nem fontos már a templom, amikor már semmi sem fontos számunkra, csak a saját boldogulásunk.

Jefte is meghalt. Nekünk is el kell mennünk egykor ebből a földi világból. Jefte után jött a következő bíró, Ibcán. Nem maradt vezető nélkül a nép. Ibcán hét esztendeig vezette Izráelt, jóval nyugodtabb körülmények között. Az egyik bírának könnyebb, a másiknak nehezebb volt a sorsa. Mint nekünk, mai embereknek is. Jefteének harccal volt tele az élete. Voltak benne magasságok és mélységek. Ibcának az államügyek mellett a legfőbb dolgot gyermekeinek – harminc fiúnak és lánynak – sorsa jelentette. A családjával törődött. Milyen szomorú az, amikor mi, mai emberek sokszor azt mondjuk, hogy nincs időnk a családunkra! Nincs időnk gyerekeinkre, unokáinkra. Pedig amit otthon nem lát maga előtt a gyerek, azt nem fogja megtanulni később, az életben sem.

Ibcánnak fontos volt a nagy család, annak minden tagja. Törődött velük. Megtanulhatjuk tőle, hogy nem csak a munka, a hivatás a fontos, a család is.

Ibcán is meghalt. Szülőföldjén temették el, Betlehemben. Ez a város Izráel északi részén fekszik. Nem azonos a júdeai Betlehemmel, ahol Krisztus született. Krisztus is meghalt, de Ő bűneinkért a kereszten. Az Ő sírja üres. Ma is látható az üres sír, nem messze a Golgota hegyétől. Nincs benne Jézus, mert Jézus feltámadt és él. Ez a legnagyobb üzenet az ember számára. A júdeai Betlehem, ahol életet kaphat az ember.

Ibcánt követően egy Élón nevű bíróról szól az Ige. Peregnek az események. Egyik bíró után jön a másik, mint ahogy nálunk is egyik kormány után jön a másik. Mindenkinek az lenne a feladata – a bírák korában és most is –, hogy megvalósítsa az élő Isten akaratát. Tudnunk kell, hogy mindannyiunk élete egy-egy láncszem, és ebben a láncszem helyzetben igyekeznünk kell amíg időnk van jót cselekedni.

Sok olyan nevet találunk a felolvasott részekben, amelyek ismeretlenül csengenek bibliaolvasó emberek számára is. Pedig ezek az emberek – mint pl. Ibcán, Élón – a maguk korában híresek voltak. Vajon rólunk mi marad meg? Úgy kell élnünk, mint akik tudják, hogy az idő véges. Nagyon fontos, hogy valami támaszunk legyen. Mennyi félelem van ebben a világban! Isten szeretete azonban elég nagy ahhoz, hogy kiűzze a félelmet a szívünkéből. Engedjük hát, hogy az Isten szeretete kiűzze a félelmet belőlünk, és hagyjuk, hogy a szívünk megteljen szeretettel a másik ember iránt. „Ne félj, csak higgy!” – tanítja a Szentírás. Legyen élő hitünk és reménységünk, hogy ebben a láncszem életünkben, ami összekapcsol bennünket az előttünk járókkal és az utánunk jövővel, az az egyetlen fontos dolog, hogy a nevünk fel legyen írva az „Élet könyvében”. Keressük az Urat, s akkor Ő odaáll mellénk. Nem leszünk egyedül, Krisztus ereje velünk lesz. Akkor nem kell félnünk, mert „Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? Bizony senki, senki sincsen.” Ámen.

Atyánk, áldunk Téged, hogy Te vagy az életünkben a Bíró. Te vagy az, aki mellénk állsz, szereteteddel körülveszel. Áldunk Téged ezért a vasárnapért, amikor peregnek az események. Könyörgünk most azokért a családokért, ahol gyermek született, áldd meg őket, légy velük és kérünk vigasztald azokat a családokat, ahonnan meghalt valaki. Köszönjük ezt az istentiszteletet. Köszönjük, hogy ez az új orgona megszólalhatott most közöttünk. Add áldásod és erősíts bennünket, hogy a mi énekünk, imádságunk, a megújult orgona hangja eljusson Hozzád, hálánk kifejezéséül. Segíts bennünket a következő napokban, vigasztalj, erősíts minket, légy velünk útjainkban! Ámen.

A Genezáret partján

Makkai Sándor

Szolgálataim*

(Részletek)

Teológiai tanárságom Kolozsvárt

1925 őszén a budapesti Soli Deo Gloria Diákszövetség felkért arra, hogy a kálvinizmusról tájékoztató iratot készítsek, melyben főiskolai diákok és értelmiségbeliek lehetőleg világosan és áttekinthetően megtalálhassák mindazt, amit ezzel kapcsolatban tudniuk kell. Így írtam meg az *Öntudatos Kálvinizmust*, amely 1926 elején előbb Budapesten, azután Kolozsvárt is megjelent. Ezzel a könyvvel le is záródik s mintegy betetőzést nyer teológiai pályafutásom eddigi szakasza. Tárgyamat a következő, rövid fejezetek sorozatában fejtegetem: Vallás, Biblia, Konfesszió, Teológia, Egyház, Világnézet, Kultúra, Nemzet. Mindenekelőtt tehát mint vallást jellemzem a kálvinizmust, a bűnös embernek a kegyelmes Istennel való találkozásában s az Anyaszentegyház közösségében ebből fakadó új életében, mint a Kegyelem ajándékában és a hála áldozatában. A kálvinizmus nem egyéb, nem több, de nem is kevesebb, mint a következetesen, teljesen végigélt vallás. Isten szuverenitása az élet minden viszonylatában: ez a kálvinizmus önzetlen viláгурalmi programja s kálvinista az, akinek Isten a sorsa. Ennek az élménynek objektív alapját, egyedüli tárgyi kifejezését a kálvinizmus a Bibliában látja, mint Isten Igéjében. Az Ige a hit egyedül biztos anyagforrása, Isten, ember és világ lényeg szerint való megismerésének egyedüli kulcsa és a keresztyén életfolytatás kizárólagos zsinórmértéke. Ige pedig a Bibliában mindaz, ami Krisztusra mutat, róla beszél, tőle indul ki, hozzá vezet, őt közli, mint Istennek öröktől fogva élő és munkáló üdvözítő akaratát. Ige azonban csak a hit számára létezik. Az Istent kereső hit a maga keresett tartalmára talál az Igében, a hitnek maga Isten felel a Biblia szavaival, a Szentlélek bizonyágtételétől kísérve. A Biblia képekben beszél, de ezek a képek szükségképpeniek, más hasonlatokkal nem pótolhatók, egyetlenek, tökéletesek. Isten maga rendelte őket a mennyei valóság teljesen adekvát kifejezőjéül. A hit engedelmesen odatapad az isteni képeknek szorosán a titkos valósághoz simuló kifejezéseikhez, kételkedés nélküli bizalommal egynek veszi őket a mögöttük élő realitással, s ezzel a lelket belevonja az Ige hatáskörébe, hogy rendszeres elmélyedés, táplálkozás által megújuljon, Krisztus szerinti jellemmé épüljön. A Biblia a személyes élmény isteni garanciáját adja, a konfesszió pedig a történeti garanciáját, mely által a személyes vallásosság a közösség fölfokozó és éltető hatáskörébe kapcsolódik. A konfesszió a hit tartalmának közös érvénnyel való, legáltalánosabb kifejezése nemzedékek számára. Találón nevezték szimbólumnak, mert mintegy jelképezvén a hitet, felette lebeg egyesek és korok élményeinek s örök modelljét adja a vallásos típusnak, melyet összefog.

Konfessziója azonban csak egyháznak lehet s a kálvinizmus is csak egyházban, hitvallásszerűen élhet. A hitvallás az egyházban közösséget teremt a Szentírás értelmezésében, az életprogramban, érzelmi egységet kovácsol a közös bizonyágtétel ereje által s végre öntudatosítva és rendszerezve a vallást, fegyverzetté élesedik, hogy tömörítse a lelkeket a hatalmas szellemi ellenfelekkel való harcra. Mindezekért a hitvallás az öntudatos kálvinizmus nélkülözhetetlen eszköze. Csak éppen így nélkülözhetetlen a kál-

* Kolozsvár, 1999.

vinizmusra nézve a teológia ismerete és használata is. Teológia alatt a vallástudománytól független tevékenységet kell érteni. A vallástudomány anyagot ad a teológiának az emberileg megértett vallásos tények ismereti képeiben, de a teológia az élő és megelevenítő Ige tudománya, mely ezeket az ismereteket átértékeli, hogy az egyház a maga élettevékenységeiben a mai ember életét építhesse általuk. A teológia a bűn ellen vívandó szabadságharc haditervét és a felépítendő Istenországa tervrajzát adja az ezekhez nélkülözhetetlen elméleti ismeretekkel, mint gyakorlati dogmatika és pedagógia. Vallás, konfesszió, teológia Isten akarata szerint, a mi gyarlóságunk folytán mind csak abban az isteni nevelőiskolában élnek és hatnak, melyet egyháznak nevezünk. Ennek az egyháznak azonban valóban egyháznak kell lennie, fegyelmezett, élő istentiszteleti és munkaközösségnek, a hit és szeretet tevékeny egyházának, melyben Krisztus, mint a maga testében, él és uralkodik. Csak ebben az egyházi közösségben bontakozhat ki a kálvinizmus, mint a hívő értelem diadalmas világnézete, a kultúra minden irányú megszentelő tényezője s a nemzeti újjászületés éltető tőkéje. [...]

Püspöki szolgálatom

Itt röviden csak azokra a munkákra mutatok rá, melyek az egyház belső, tartalmi életének megújítására irányultak, s melyeket irodalmilag jórészt már előkészítettem az *Öntudatos Kálvinizmusban*.

Ilyen volt mindenekelőtt az istentisztelet reformja. Egy új Ágendáskönyv szerkesztésére már Nagy Károly elnöklete alatt bizottságot küldött ki az egyházkerületi közgyűlés, azért, hogy szorosan tartsa magát a magyarországi református egyetemes konvent liturgiai bizottságának rég folyó munkájához s főleg az általa megállapított kötött istentiszteleti alkatrészekhez. Nagy Károly életében azonban az úgy nem jutott túl bizonyos előkészítő lépéseken. Indítványomra a közgyűlés megújította határozatát, ezúttal az én elnöklétem alatt küldvén ki bizottságot s eljuttatva a magyarországi liturgiához való szoros alkalmazkodás kikötését. Így most nem csupán egy Ágendáskönyv összeállításáról, hanem valóban az istentisztelet reformjának megvalósításáról lehetett szó. Munkálataink eredményét *A mi istentiszteletünk. Az Erdélyi Református Anyaszentegyház Ágendáskönyve* foglalja magában, mely szerkesztésében 1929-ben jelent meg.

Az istentisztelet vezetője, minden mozzanatában, a lelkipásztor, mint liturgus. Sorrendjét az a lélektani és teológiai törvényszerűség határozza meg, amely szerint a bűnös embernek a kegyelmes Istennel való találkozása végbemegy. Ezért a sorrend nem önkényes, magából az Igéből következik és csak egyféle lehet. Kezdődik a lelkipásztor előfohászával és végződik Isten elbocsátó áldásával. Első szakasza szükségképpen a vendéglátó Úr megszólításának a bibliai lekciónban való meghallgatásából, a nyilvános, fennhangon mondott bűnvallásból és hitvallásból s a bűnbocsánat hirdetéséből áll, melyet megfelelő énekek kereteznek. Középpontjában a prófétai imát követő igehirdetés áll, mint mennyei Atyánkkal való társalkodás és királyi vendégség, záró részében pedig a nagy imádság, az Úr imája, az adakozás és áldás helyezkednek el. A záró vagy hálaadó éneknek meg kell előznie az áldást, mint ahogy a vendég elköszönése megelőzi a házigazda búcsúját. Az Úr imádságát szintén fennhangon, együtt mondjuk el a lelkipásztorral. Kötött, együttmondandó imádságok, hitvalló szövegek vannak a sákramentális istentiszteletben is. A szimbolikus istentiszteletek között a házasságot megáldó istentiszteletben a hagyományos esküt fogadalomtétel helyettesíti, mivel a házasságot nem az egyház köti meg s így eskü bevételére nincs alap.

Az egyházkerület Igazgatótanácsa taktikai hibát követett el, mikor az Ágendáskönyvet próbahasználatra adta ki és az egyházközségek presbitériumaira bízta a döntést

afelett, hogy bevezessék-e az új istentiszteleti rendtartást, vagy ne. Az sem volt kellőleg megvilágítva az egyházi közvélemény előtt, hogy ez a rendtartás éppen nem új, hanem bibliai alapon és kálvini hagyományon épülő örökség. Tudatlanságból, okvetetlenkedésből, lustaságból sok lelkipásztor ellene fordult, s nem volt nehéz rávenni a presbitériumokat, hogy „pápiastaságot” lássanak benne és ne léptessék életbe. Viszont sok helyen lelkipásztorok, presbitériumok és gyülekezetek szívét azonnal megnyerte s örömmel éltek vele, nagy lelki gazdagodásukra. Egyházlátogatások alkalmával a magam részéről mindig ezt a rendet gyakoroltam, tekintet nélkül az ottani döntésre, s nemegyszer sikerült megnyernem a gyülekezetet ennek az igazi istentiszteletnek elkezdésére. Egyenesen megrendítő volt látni azt, hogy az idegen tengerben fuldokló parányi szórványokban mit jelentett a bűnvallás, hitvallás és az Úr imádsága fennhangon, magyarul, közösen való elzokogása. Sajnos, sem az egyházkerületi közgyűlés, sem később a zsinat nem hozott határozott döntést ebben a dologban, meghagyták a gyülekezetek választási szabadságát a régi és az új forma között, a házasságkötés megáldásánál pedig a zsinat kötelezően visszaállította az eskütételt, azzal az indokolással, hogy annak fogadalommal való helyettesítése megingatja a házasság szentségébe vetett hitet s a családi élet további bomlására vezet.

Egy másik reformmunka a vallástanítás megújítása volt. Említettem, hogy Nagy Károly a *Heidelbergi Kátét*, mindjárt megismerésének első lázában, tankönyvvé és konfirmációi kátévá tette. Persze a dolog sehogyse ment. A lelkek inkább elidegenedtek a hitvallástól, mintsem megszerették. Maga a kiadott szöveg sem volt megfelelő, de nem is gondoskodott senki arról, hogy a hitvallás elsajátítása kellő előkészítéssel történhesék. A munkatársaimmal készített és kiadott tankönyvsorozatban a vallástanítás anyaga úgy van feldolgozva, hogy a *Heidelbergi Káté* részleteit a növendék már megismerje és elsajátítsa akkorra, mire a hetedik tanévben konfirmációi előkészítése megkezdődik, most már magának a (néhány kérdés-felelet kihagyásától eltekintve) teljes Kátének használata alapján. Célunk tehát a vallástanítás hitvallásossá tétele volt, s ehhez a célhoz igazodott a középiskola felsőbb osztályai számára előírt tankönyvek elkészítése is.

További fontos munka volt az egyházi fegyelmezés irodalmilag is régen hangoztatott szabályozása. Ettől az új helyzetben általában nagyon sokat vártak, mert azt hitték, hogy pótolni lehet vele a megszűnt magyar közhatalom fegyelmező munkáját, s ezt annyival inkább óhajtották, mert a román hatóságok nem igyekeztek a magyar egyház tekintélyét megvédeni s megtorolni a tévelygő tagjai által rajta ejtett sérelmeket. Igen sokan az egyházi adó és stóla megfizetésére serkentő korbácsot szerettek volna kezükbe kaphatni az egyházi fegyelmi szabályzatban s általában egy mindenféle baj ellen alkalmas csodaszert reméltek benne. Nyilvánvaló volt, hogy az egyházi fegyelmezés bibliai, reformátori, teológiai értelme elhomályosult nem csak az egyháztagok, de a lelkipásztorok köztudatában is. Nem úgy tekintették, mint az egyház nevelő tevékenységét, hanem mint büntető, fenyítő, kényszerítő ténykedését. Legfontosabb teendő volt az egyházi fegyelmezésnek a bíraskodástól való elválasztása, mint olyan, a törvénykezést megelőző nevelési munkáé, amely éppen feleslegessé kívánja tenni a megtorlást s bünbánatra és megtérésre akar vezetni. Ebben az értelemben készült el, sok nehézség és kísérletezés után az 1933-i egyházkerületi közgyűlés által elfogadott és életbe léptetett szabályzat. Az egyháztagok felett a fegyelmezést a presbitérium gyakorolja, az egyházi tisztviselők felett pedig fokozatosan az egyházmegyei tanács, az egyházkerületi Igazgatótanács, az esperesek és gondnokok gyűlése. Fegyelmezés alá tartozik minden olyan cselekmény vagy mulasztás, mely kötelességszegést vagy nyilvános botránkozást jelent, de eljárást csak a fegyelmező testület elnöke előtt emelt panaszra lehet indítani. A fegyelmezés fokozatai: magános figyelmeztetés, a testület két-három tagja általi megintés, a testület

előtti dorgálás, az úrvacsorától való eltiltás (a halálos betegség esetét kivéve), az egyháztagsági jogok gyakorlásától való fokozatos felfüggesztés, anyagi és szellemi jótétemények elvonása, egyháztársadalmi alakulatokból való kizárás. Senki sem tiltható el azonban a templomlátogatástól, gyermekei megkereszteltetésétől és egyházi iskolába való járatásától, a házassági eskütől és a legegyszerűbb temetési szertartástól. Különösen súlyos esetek kivételével a fegyelmezés fokozatossága és fokozatai betartandók. A fegyelmezés hatálya megszűnik a megbánás és megjobbulás bizonyosságának adásával és az eklézsiakövetéssel. Visszaesés esetén az ügy bíróság elé, törvénykezési útra terelendő. Fellebbezni a fegyelmezési határozatok ellen nem lehet, költségeket egyik fokozaton sem lehet felszámítani.

A teológiai tanári karral készítettem elő a lelkészképzés és -nevelés reformját, melynek tervezetét az 1927. évi egyházkerületi közgyűlés elfogadta s a szabályzatot a következő, 1927–28-i tanévre életbe léptette. Régebbi elgondolás szerint megvalósult az előkészítő évfolyam, a tanulmányoknak és életgyakorlatoknak az öntudatos hitű lelki vezér és a szeretetre felkészített pásztor kiképzésére, nevelésére egységesített rendszere, az intézet keretei közt élő és önmagát építő ifjúsági gyülekezet. Nyolc év múlva, indítványomra a teológiai tanfolyam kiegészült az ötödik évvel, hogy a leendő lelkipásztorok sajátosan kisebbségi feladataikra is felkészíttessenek és pedig a nagyenyedi Bethlen Kollégiumban, a tanítóképző intézet és a gazdasági iskola növendékeivel való közösségben, hogy leendő munkatársaikkal, a tanítókkal és a presbiterekkel idejekorán megismerkedhessenek. A lelkipásztorok tanulmányi, szolgálati és fegyelmezési egységének érdekében tudományos és gyakorlati tanfolyamokat, konferenciákat rendeztünk, majd zsinati törvénnyel egyházközségi, egyházmegyei, egyházkerületi és országos lelkészi értekezleteket szerveztünk. Miután középiskoláink leendő tanárait a román állami egyetem képezte, Kolozsvárt és Bukarestben egyetemi internátust létesítettünk számukra, ahol nemcsak ingyenes vagy kedvezményes ellátást, olvasótermet, könyvtárhazsnálatot, hanem tanulmányi irányítást, nevelői felügyeletet és lelki hitvallásos gondozást is kaptak. Ezek közül püspökségem alatt 32 oklevelet szerzett tanárt helyeztünk állásba saját középiskoláinknál. A tanítóképzés terén megemlítem a tanítóképző intézetnek a megszűnt székelyudvarhelyi fiúgimnázium helyére való telepítését és mintaintézetévé való kifejlesztését.

Az istentisztelet, az egyházi fegyelmezés, a vallástanítás, a konfirmációi előkészítés, a lelkészek, tanárok, tanítók képzésének és nevelésének reformjai azokat a javakat kívánták biztosítani, melyeket az egyház a maga tisztviselői, intézményei, hatóságai által nyújt a gyülekezeteknek. A lelki egyház azonban a maga hívő, sáfárkodó, szeretetmunkát végző, missziói lelkületű tagjaiban él s az említett javak is csak akkor hatékonyak, ha az egyház ilyen tagok gyülekezeteiből áll. Ezért tettem püspöki munkám gerincévé a „belmisszió” és az intézményes egyház viszonyának helyes tisztázását és egészséges gyakorlati megoldását. Elmélkedés és tapasztalat szilárdította meg azt a meggyőződésemet, hogy itt nem egyesek vagy egyesületek önkéntes buzgólkodásáról van szó, hanem az egyház saját legkorszerűbb tevékenységéről. Minden lelki munkát tehát magának az egyháznak kell végeznie, hivatalos szervezetében és összes tagjai által. Az egyház csak így egyház, különben üres gépezet. [...]

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Móra László Tibor

Kajántó

Pálfordulás

Alapige: Apostolok Cselekedetei 9,10–20

Az elmúlt bibliaóra végén egy érdekes kísérletre hívtam fel a figyelmeteket. Mi lenne, ha néhány napig valaki bekötött szemmel kellene hogy éljen? Mennyire változna meg az élete, milyen gondolatok foglalkoztatnák őt ebben a helyzetben? A mai ige az egy lehetséges változatot tárja elénk.

1. Saulust bevezették a városba. A bosszútól fűtött ember kezes báránnyá változott. Három nap és három éjjel visszautasított minden ételmezt. Nem a tehetetlen, bábbá lett Saulussal állunk itt szemben, hanem a böjtölő, önvizsgálatot tartó, imádkozó választottal, akit Isten a mennyei fénnel, az onnan jövő szóval letérít addigi útjáról, és egy más útra vezet át.

Az ige bemutatja, hogy Isten hogyan használ fel egy személyt egy másik segítségére. Ananiás, egy damaszkuszi tanítvány álmában megjelenik az Úr. Különös feladatot kap. Menjen el az Egyenes utcába, a Júdás házába, ahol Saulus szállása van. Úgy gondolja, hogy az oroslán barlangjába kell belépnie, önként kell a nyakát a hurokba tennie, mert a városban nem maradt titokban, hogy Saulus és kísérete milyen céllal érkezett Damaszkuszba, sőt tudott volt addigi jeruzsálemi ténykedése, és a főpaptól kapott levél is.

Ananiás fél. Tudja, hogy nehéz feladat előtt áll. De azt is tudja, hogy Isten segít a munkájában. Nem ellenkezik, nem utasítja el a feladatot, csak elmondja Istennek az agályait. Uram, tudom, hogy milyen ez az ember: Saul az egyház ellensége. De felül tud emelkedni ezen, és engedelmeskedik Istennek.

Mindannyian véleményt alkotunk másokról, akiket többé-kevésbé ismerünk, akiről hallunk valamit. Sokszor befolyásolnak a róla alkotott kép kialakításában azok a szubjektív dolgok, amelyek hatása alól nem vonhatjuk ki magunk (sajtó, barátok véleménye, másod- vagy harmadkézből kapott információk stb.). Azonban vannak esetek, amikor be kell látnunk, hogy az illető személyről alkotott véleményünk nem helytálló. Ha a pozitív vélemény kell negatívvá váljon, akkor viszonylag hamar el tudjuk azt fogadni. De ha egy negatív vélemény kell pozitívvá váljon, akkor nagyon nehezen megy.

Ananiás meg tudja változtatni véleményét, legyőzi előítéleteit Saulussal szemben és engedelmeskedik Isten szavának, meglátogatja őt. Isten meggyőzi, hogy nem kell már félnie Saulustól. Ő az Úr választotta, aki hordozni fogja Isten nevét a világban. Olyan személy lett, aki Isten képviselője ezen a földön. De munkája nem lesz zavartalan, mert sokat kell szenvednie Jézusért.

2. Közben Saulusnak is látomása van. Isten felvillantja előtte a gyógyulás lehetőségét. El fog menni hozzá egy Ananiás nevezetű tanítvány, aki ráteszi kezeit és látni fog. Saulus előtt felcsillan a remény. Isten segít rajta. Imádsága meghallgatásra talált. Itt van a válasz arra, hogy a vakság alatt mit tehet az ember. Imádkozni kell. Önvizsgálatot tartani. A földi látás helyett meg kell hogy jelenjen a belső látás, az önvizsgálat. Mi az, ami rossz volt az eddigiekben, mit kell helyrehozni, hol kell kérni Isten segítségét ebben

a munkában. Az emberileg tehetetlen Saulus rájön, hogy Isten előtt is tehetetlen, és az Ő akarata nélkül semmit sem tehet. Ezért imádkozik, ezért csillantja fel Isten előtte a reményt.

3. Ananiás elmegy Saulushoz. Elmondja jövetelének célját. Elmondja, hogy Saulus előtt maga Jézus jelent meg az úton. Elmondja, hogy szemei meg fognak nyílni és kapja a Szentlelket. Nem tesz semmilyen különös dolgot, csak kezeit helyezi Saulusra. Mintha Isten áldását közvetítené a másik felé. Ezután, mintha pikkelyek hullanának le a szeméről, látása megjön, és megkapja a Szentlelket.

Tulajdonképpen nem Ananiás volt, aki gyógyított. Ő csak továbbította Isten akaratát. Elmondta, hogy mivel bízta őt meg Jézus. Teljesítette kötelességét, megbízatását. Ezzel a keresztyén gyülekezet egy olyan személyt nyert, aki a pogányok apostola lesz.

4. Saulus addigi magatartása más lesz. A Szentlélek munkája nyomán aktivizálódik. Megváltozik. Az üldöző sorsközösséget vállal az üldözöttekkel. Teljes magatartása, életvitele, gondolkodása újjá lesz. Saulus megtér. Ennek első momentumuma a keresztség. Úgy érzi, hogy az, aki az úton megszólította őt, el is hívta. Megszólításával, csodájával megmutatta, hogy mekkora az Ő kegyelme. Ez után Saulus Krisztusról, az Isten Fiáról kezd prédikálni a zsinagógákban. Nem az átélt élmény hatása az, ami vezeti őt, hanem a hit. Ha csak az élményéről számolna be, akkor nem Krisztusról, az Isten Fiáról szólna, hanem az úton történt balesetéről. Számára azonban ez a „baleset” gyökeres változást hozott. Már nem a bosszútól fűtött Saulus áll a zsinagógában a nép előtt, hanem a megtért Pál.

Mit jelent tulajdonképpen a megtérés? Napjainkban sokan sokféleképpen viszonyulnak hozzá. Vannak, akik azt mondják, hogy elcsépelet üres frázis. Mások szerint a keresztyén lét alapfeltétele. Sokan másodlagos dolognak gondolják, míg mások szerint a legfontosabb. Hallhatunk olyanokat, akik dátum szerint tudják, hogy életükben ez mikor történt meg. Sokszor az emberre rá akarják erőszakolni a megtérést (lásd a különböző neoprotestáns felekezetekhez tartozó csodatevőket, az utcán misszionáló, lakásokba betolakodó Jehova tanúit). A kérdéssünk az, hogy a református ember hogyan viszonyul a megtéréshez.

Azt senkinek nem szabad kimondani, hogy nincs megtérés. Az, aki ezt állítja, egyszerűen elfelejtkezik arról a részről a Bibliából, ami a mai alapige volt. Minden ember a saját vérmérséklete, hite, meggyőződése alapján kerül közelebb vagy távolabb ehhez a fogalomhoz. Egy azonban biztos. A Szentírás kimondja, hogy a keresztyén embernek le kell vetnie az óembert, és fel kell öltöznie az újat (Kol 3,9–10). Ott vannak azok a példák, amelyek az evangéliumokból (Máté, Zákeus stb.) szólnak hozzánk. Mindezekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy van megtérés és az elengedhetetlenül szükséges. Kifelé való megnyilvánulása azonban nem lehet sem tolakodó, sem kérkedő. Személyes kell legyen, és Isten dicsőségének a szolgálatában kell hogy álljon.

Vitaindító kérdések:

1. Milyen az igazi önmegtartóztató élet, az igazi böjt?
2. Van-e elég erőnk ahhoz, hogy megváltoztassuk véleményünket felebarátunkról jó irányba, ha a korábbi véleményünk tévesnek bizonyult?
3. Tudjuk-e akkor is teljesíteni az Istentől kapott feladatokat, ha azok értelmét még nem látjuk, vagy úgy gondoljuk, hogy ellentétesek a mi logikus gondolkodásunkkal?
4. Mit gondoltok, miért kellett szenvednie Pálnak?
5. Napjainkban sokat hallhatunk a megtérésről. Sokan sokféleképpen viszonyulnak hozzá. Egyesek elítélik, képmutatásnak tartják, mások beszámolnak arról, hogy életük-

bén hogyan ment ez végbe. Vannak, akik tudatosan hirdetik ennek szükségességét, és vannak, akik teljesen elutasítják azt. Mit gondoltok, hogy mit jelent a megtérés?

6. Szerintetek a mai világban, amikor mindenki az önmegvalósításról beszél, szükség-e a megtérés, az „öember megöklése és az új ember megelevenítése”?

Presbiteri bibliaóra

A presbiteri bibliaóra tematikája

5. Egész életünk, szolgálatunk megmértetik.

Bibliamagyarázat: Bányai László: *Megmértünk...* Dán 5,1–31.

Nyilvános szolgálatunkat látja és minősíti a gyülekezet. Vajon én hányast kapnék ennél a minősítésnél?

A „titkon végzett szolgálatunk”. Amit Isten lát és amit Isten minősít. (Szívtől szívbe, kézről kézre, kézből kézbe.) Imaszolgálatunk magunkért és másokért. Vajon hányast kapnék ezen a vizsgán?

A jutalom itt a földön.

A mennyei jutalom: „Jól vagyon jó és hű szolgám...”

Bányai László

Bukarest

Megmértünk...

Alapige: Dániel 5,1–31

Megvizsgáltattál, megmértétek, feldarabolásra kerül birodalmad. Ez volt az az írás, amely a terem falán, a lámpatartóval szemben Belsazárnak, az újbabiloni uralkodónak, a káldeusok királyának titokzatos felirat formájában megjelent. Nem akadt a birodalomban egyetlen olyan bölcsem, aki olvasni és értelmezni tudta volna azt. Az anyakirálynénak jutott eszébe Dániel próféta, akit Nabukodonozor király Baltazárnak nevezett: benne szent, isteni lélek van, világos az értelme és olyan a bölcsessége, hogy titkokat tud megfejteni és az álmok jelentését pedig érthetően magyarázza.

Dánielt előhívják, s ő megfejti a feliratot, megmagyarázza értelmét. Az üzenet döbbenetes: Isten számba vette Belszár királyságát – a „mene” szó ismétlése minden biztonnyal a számbavétel hangsúlyozását jelentette –, előszámlálta annak éveit, eseményeit. Megmérte őt Isten és könnyűnek találta. Olyan embernek, aki híjával van valaminek, akiből olyasmi hiányzik, ami különösen fontos. Felosztotta birodalmát az Úr: véget vetett uralkodásának. Ez az isteni ítélet még azon az éjszakán beteljesedett, hiszen a királyt megölték.

Dániel bátran hirdeti Isten üzenetét Babilon pogány királyának, a világ akkori legnagyobb uralkodójának. Az írás a falon a közelgő ítéletet jelenti. Nabukodonozor számára Isten még adott lehetőséget a bűnbánatra, Belszárnak azonban már nem volt esélye a megtérésre. Minden bűn, ha elkövetője bűnbocsánatot kér, bűnbocsánatban részesül.

Dániel félelem nélkül megmondta az igazságot. Isten megmért téged mérlegen, de túl könnyűnek talált. Minket is megmér Isten, és sokszor – valljuk meg őszintén –, túl könnyűnek talál. Az Úr látta Belszár összes vétkét, és nem tudta azt tovább tűrni.

Dániel magyarázata teljes volt, megértette Belszárral, hogy Nabukodonozor életének jól ismert eseményeit és tapasztalatait nem dolgozta fel magában alaposan. Őt ugyanis a saját hatalma tette tönkre, hiszen remegtek, rettegték tőle a népek, nemzetek. Ura volt életnek és halálnak. Kedve szerint emelt fel vagy alázott meg embereket. A büntetése száműzetés lett: vadszamarak között tanyázott, füvet evett, mint az ökrök, testét pedig az ég harmata áztatta. A kegyelem mégis kiterjedt rá akkor, amikor engedelmesen elismerte Isten uralkodását az emberi hatalmasságok, királyságok felett.

Belszárnak balga, vétkes ötlete támadt. Megparancsolta szolgálóinak, hogy hozzák be azokat az arany és ezüst edényeket, amelyeket korábban a jeruzsálemi templomban használtak az Istennek szánt áldozatok bemutatásánál, amelyeket őse, Nabukodonozor hozott el onnan hadizsákmányként. Ezekből ittak ők a lakomán bort pogány isteneik tiszteletére. Ez szentségtörésnek, istenkáromlásnak számított. Nabukodonozor még érinteni sem merte ezeket az edényeket. Belszár részeg volt, és mámorában megfélekedezett az istenfélelemről. Isten ítélete hamar lesújtott reá. A kommunizmus évtizedeken keresztül próbálta megakadályozni Isten imádságát. Ezért nem lepődhetünk meg azon, hogy szemünk előtt tűnt el a kommunizmus a történelem színpadáról, hisz magát Istent támadta meg.

Belszár nem ismerte fel, hogy minden hatalom a felséges Istentől való. Tudott ugyan Nabukodonozor sorsáról, de a benne rejlő figyelmeztetést nem vette komolyan. Nem alázta meg magát Isten előtt, hanem dacosan lázadt ellene. Elődjéhez hasonlóan felfuvalkodott az ő szívében, gögijében pedig megkeményedett.

Ez a szomorú történet nekünk is sokat mond. Figyelmeztet bennünket. A mi cselekedeteinket, a mi életünket is megméri Isten a „mérlegen”. Megméretünk. Vajon minket is túl könnyűnek talál az Úr? Minket is elvet Isten? Ha így élünk tovább, hogy nem térrünk meg, akkor igen. De kegyelemből új szívet kaphatunk. Mi magunk szívünket, életünket nem tudjuk megújítani, ezt csak Isten tudja megtenni. Kérjük komolyan, kérjük folyamatosan, hogy Isten hallgassa meg imádságunk szavát, és könyörüljön rajtunk, egyetlen közbenjárónk, a mi Urunk Jézus Krisztus által, mert szörnyű lesz, ha majd egyszer nekünk is ezt mondják: Megmérettél és híjával találtattál! Ámen.

Rádiópédikáció

Jenei Tamás
Kolozsvár

Őrhelyemre állok

Alapige: Habakuk 2,1–4

Jézus Krisztus jó vitézei mindig őrhelyükön állnak. Te, testvérem, őrhelyeden állasz-e? Ma erről kérdez minket a mi Mennyei Atyánk: őrhelyeinken állunk-e?

Mert őrhely a szív! Sok tisztátalan és irigy gondolat húzódhat meg benne. De ezek helyett ott lehet a tisztaság és a jóság. Mi hát a te szíved mozgató rugója? Ezért int a Példabeszédek könyve így: „Minden féltett dolognál jobban őrizd meg szívedet, mert abból indul ki minden élet.”

Ugyanígy őrhely a család. Lehet ott féltékenység és gyanakvás, de lehet ott teljes bizalom és egymás iránti önfeláldozó szeretet. Lehet a családi élet a hitvestársak és gyermekek számára a boldogság szigete, de lehet a könnyekkel és vérrel teli veszekedések

pörondja – maga a pokol is! Ezért tanít így az Írás: „A nap le ne menjen a ti haragotokon!”

Hasonlóan őrhely a keresztyén gyülekezet, mely lehet a békesség és a felebaráti szeretet versenypályája, de lehet a versengés és a kegyes képmutatás színpada. Lehet a magunkért és az egymásért való imádság testvéri közössége, de lehet a csökönys viták helye, melyek Jézusra is, reánk is egyaránt szégyent hoznak. Pedig olyan szeretettel kellene imádkoznunk és dolgoznunk, hogy általa Isten napról napra növelje a gyülekezetet az üdvözülőkkel.

Őrhely a munkahelyed: a szántó föld, vagy a gyári munkagép, az iskolapad vagy az íróasztal. Lehetsz szántóvető, kétkezi munkás, lehetsz tanár, orvos, közgazdász, vagy éppen lelkész – ahová Isten állított, ott van a te személyre szabott őrhelyed. Végezheted ezt a munkát hittel, hűséggel, de végezheted úgy is mint a béres, aki elfut, ha valamilyen veszedelem felsejlik. Lehet minden Istentől reánk bízott feladat szent hivatás, amelyet úgy végzünk, mint amiről tudjuk, hogy egykor majd számot kell adnunk róla: a sikerekről és a mulasztásokról egyaránt. „Ne tévelyegjétek, Isten nem csúfoltatik meg! Mert amit vet az ember, azt is aratja.”

És végül őrhely ez a mi kies Erdélyországunk sokszínű társadalmával, páratlan anyanyelvünkkel, gazdag műveltségünkkel, egész történelmünkkel. Bizony őrhely ez! Én hiszem, hogy Isten nem véletlenül tette le ide a mi kenyérünket. Terve van itt velünk. Éppen ezért meg vagyok győződve, hogy a végső ítélet napján Isten nem mulasztja el megkérdezni, vállaltad-e itt a szülőföldeden a hűséges szolgálatot, vagy pedig megfutamodtál és idegen érdekekért, idegen csatatéren hullatod nap mint nap véredet. „Gyöngyeiteket ne hányjátok a disznók elé!” — mondja a mi hűséges Megváltónk!

Ezek után hadd kérdezzem meg ismét tőled, testvérem: valóban őrhelyeden állasz-e?

Az elhangzott igében Istennek egy választott embere szólal meg és mondja e szavakat: „Őrhelyemre állok és megállok a bástyán.” 2600 esztendővel ezelőtt sem volt egyszerűbb az élet, mint ma.

Habakuk próféta tisztában van azzal, hogy a választott nép, saját kortársai nem állnak az őrhelyen. A szomszédos pogány népek könnyelmű, divatosnak mondott életvitelére vágytak, s aki tehette, ezt a laza, hitetlen életet folytatta. Tehát Isten népe a maga útján járt, és nem Isten útján! Ez meglátszott egész életfelfogásukon, egész életvitelükön. Tisztátalanná vált a szívük, szennyes lett a családi életük, hitéletüket sárba taposták, munkájuk telve lett hamissággal, nemzeti öntudatuk szép cserépedénye megrepedezett. Így a nép lelki tartása cédrus helyett törékeny nádszállá lett. Ez a hitbeli és erkölcsbeli romlás egy súlyos katasztrófa képét vetítette előre. Ez a nép a saját sírját ássa!

A nép vezetői, a politikai élet irányítói sem állottak őrhelyeiken. Bár tudják, hogy Isten nélkül semmi sem történhet a történelemben, mégis nélküle politizálnak. Hol az asszírokhoz dörgölöznek, hol az egyiptomiak kegyét keresik. Úgy gondolják, hogy ilyenfajta „diplomáciai ügyeskedéssel” megtarthatják országuk függetlenségét.

Úgy érzem, hogy a helyzet nagyon hasonlít a mai közép-európai vallási, társadalmi, politikai helyzetünkhöz. Nagyon hasonlít mind a magyarországi, mind az erdélyi dörgölöző politizálásunkhoz. A kommunizmus bukása után 12 évvel is sokan még mindig azt hiszik, hogy lehet társadalmat szervezni, jövődöt építeni Isten nélkül. Ki kell mondanom: az Isten nélküli út – tévút. Soha nem vezetett eredményre, sikerre, üdvösségre!

Isten megadta Habakuk prófétának, hogy világosan lásson. Ezért mondja azt, hogy én ott kezdem a dolgokat, ahol azok kezdete van: ISTENNÉL. Ezért szól így ez a templomi próféta: „Őrhelyemre állok, megállok a bástyán.” Ahová Isten állított, oda állok! Minden evilági kockázat dacára. És ott, ahová Isten állított, Istenre figyelve, Istenre hallgatva, az Ő akaratát kutatva és hirdetve, neki engedelmességgel végzem hivatásom

mat. Ha kell szóban hirdeti, ha kell leírja ezeket a tapasztalatait, hogy a fiak és a fiak fiái is lássák az igazakon az Úr dicsőségét, a hitetleneken az Ő ítéletét. Mert Isten nem csal meg. Isten az Ő szavát – ígéretét és ítéletét – egyaránt teljesíti. Az Ő akarata kis és nagy dolgokban – egyetlen személy életében, de akár egy egész nemzet életében – célhoz ér.

Ezért érdemes őrhelyünkre állni! Ezért érdemes megállni a bástyán és figyelni. Mert az igaz – az Istenre figyelő, az Isten szavának engedelmeskedő – az Ő hite által él. Isten azért adja ezt a hitet az Ő hűségeseinek, hogy a tisztátalan szívből tiszta szívet teremtsen. Ez a felülről kapott hit az, amely a családi életet a véres csaták helyett a boldogság szigetévé tudja tenni. Ez a hit az, amely a gyülekezeti életet krisztusivá teszi. Ez a hit a munkahelyet – keserű verejtékezés helyett – örömfokorrásává teszi. Ez a hit az, amely a társadalomban végzett munkát célra juttatja. Ez a hit az, amely gyülekezetet teremt, életet teremt, jövődőt teremt!

Ezért kell nekünk, Jézus Krisztus mai jó vitézeinek az őrhelyre állnunk és igaz hittel élnünk. Mert így kivirulna az életünk, virágozna és gyümölcsözőne a család, virágozna és gyümölcsözőne a mezőgazdaságunk és az iparunk, virágozna és gyümölcsözőne egyházunk és társadalmunk, virágozna és gyümölcsözőne Erdély. Mert hite által ÉL – az IGAZ. S ez a földi és mennyei dimenziók szerint egyaránt beteljesedik. Ámen.

Keresztelési igehirdetés

Berke Sándor

Tenke

Szövetségben Krisztussal

Alapige: Máté 28,18–20

Ismét hozzánk jött Jézus: ránk bízott egy gyermeki életet, hogy majd egykor együttesen számadásra álljunk Ő elé... Rátok, szülőkre, akik az élet fonálát továbbíthatátok vállalása által. És ránk, mindnyájunkra, akik felelősek vagyunk az ő tanítvánná tételért, nevelésért-neveltetésért. Ezért mostantól fogva e gyermek élete – akárcsak mindannyiunké – *köziügy*. Felelősek vagyunk abban: mit és mikor hall ez a gyermek az Élet Uráról? Milyen példaképet lát követéséről? Milyen tapasztalatai és élményei lesznek a közösségről, az Egyházzal, mint Krisztus Menyasszonyáról? Csalódásaival kihez fog menekülni? Örömeit kinek köszöni meg? És mond-e hálát valamiért is?... Ez mind rajtunk (is) áll! Így észreveheti: van értelme a küzdelemnek az óember, a gonosz, a rossz kompromisszumok, a képmutatás és kapzsiság ellen! Ha érezni fogja, hogy az őt szerető közössége, egyháza–családja–népe, imaburokkal veszi körül – és a Krisztussal való közösségben észre fogja venni, hogy helye még üres – Isten Szentlelke felébreszti felelősségérzetét és egykor szolgatársunkká lehet. Ha a látszategység helyett a krisztusi szövetség valós, értékes, felbonthatatlan egysége mutatkozik meg szeméi előtt, és a hitéletüket alázatban, a bibliaalvasók bátorságával élők között otthonra talál, Isten gyermekévé válhat... Ehhez nekünk, szülőknek, keresztszülőknek, családnak, gyülekezetnek nincs elég erőnk. Éppen ezért jön a megkötetendő szövetség „stabil oldala”, Jézus, Aki jelenlétével, áldásaival garantálja azt, hogy követésében soha meg ne torpanjunk. Vele ez az emberpalánta is Egyházának gyümölcsstermő tagjává lehet: kegyelemből, hit által.

Hálásak lehetünk a felelősségteljes megbízatásért, hogy e gyermek formálásában együtt munkálkodhatunk az Úrral, a Mindenség Istenével. Ámen.

Esketési igehirdetés

Bogdán János

Bogdánd

A „hozzá illő társ”

Alapige: 1Mózes 2,18

Emberi létünkhöz életünk folyamán sok-sok emlék, emlékezetes nap kötődik. Ezek sorába tartozik a ti számotokra ez a mai nap is. Az ifjak számára az egymás utáni vágyakozás beteljesedésének örömteli napja, a velük együtt örvendező szülőknek pedig a hálaadásé. Hisszük, hogy aki eddig is hordozta életetek, irányította sorsotokat, ezután is Gondviselő Atyátok marad. A mi Atyánk és Istenünk közös életutatokra is a maga ajándékával, útravalójával indít el.

Azt hallottuk az Igéből, hogy Isten kijelenti azt, hogy „nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek neki segítőtársat, hozzáillőt”. Kiemelkedik Urunk kijelentéséből az egyedüllét, a segítőtárs és a hozzáillő társ. Szavak, gondolatok ezek, de mögöttük ott van az embereknek boldog vagy boldogtalan élete, pedig belőlük reátok és mindenkire Isten gondviselő szeretete árad.

Egyedüllét? Erre mindenki azt mondhatja, hogy hála Istennek nagyon kevesen vannak olyanok az emberek között, aki valóban egyedül vannak, elhagyottan élnek. Ti sem így éltetek eddig. Benne éltetek egy szerető családban szülőkkel, testvérekkel együtt. Mindenetek megvolt, ami egy embernek szükséges. Megvolt a szülői szeretet és gondoskodás a testvéri és baráti szeretettel együtt. De egy idő után mintha ez nem lett volna elég, s így indított el Isten észrevétlenül egymás felé titeket, hogy egymásban igazi társra találjatok.

Nem jó az embernek egyedül, kell neki a társ, de olyan, aki segítse is – állapítja meg a mi Urunk és Atyánk. Társnak, egyenlőnek teremtette Isten az embert. Nem arra teremtettünk, egyikünk sem, hogy uralkodjunk a másikon. A bűneset utáni átok igaz, hogy másként hangzik, de végtelenül nagy baj az, ahol az emberek még bűneikben élnek, nem pedig Krisztus Jézusban, megigazultan. Azonban Isten nemcsak társként állított egymás mellé titeket, hanem segítőként is. Ennek gyönyörű megfogalmazását és értelmét Pál apostoltól kapjuk a Gal 6,2-ben, ami így szól: „Egymás terhet hordozzátok, és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.” A Krisztus törvénye pedig a szeretet. Ahol ez is megvan, ott a társ már valóban hozzáillő társ!

Hozzáillő társ? A lustának a serény, a bőbeszédűnek a hallgatag? Ezt jelentené a hozzáillő társ? Ezt embernek fia pontosan meg nem ítélni. Ezt csak egyedül Isten állapítja meg és végzi el pontosan. Ádám nem választhatott, mert egyet kapott, de magához illőt kapott. Ez így igaz a mi életünkben, s ez így kell a ti életetekben is igaz legyen, mert „amit azért az Isten egybeszerkesztett, ember el ne válassza”. (Mt 19,6)

Kérjük és kérjétek a kegyelem Urát, hogy ezzel az útravalóval segítsen titeket életek utolsó napjait hálaadással élni. Ámen.

Temetési igehirdetés

Szigyártó Miklós
Alsósófalva

„Íme, én hozok néki kötést...”

Alapige: Jeremiás 33,6

Gyászoló testvéreim, végtisztességtételre egybegyűlt gyülekezet!

Ez a szent Ige Izráel népének egy nagyon nehéz, békételen korszakában hangzott el először, amikor bálványimádó bűnei miatt az ítélő Isten rászabadította a szomszéd népek hatalmas pusztító áradatát Izráel fiaira. Mindezek ellenére e versben Jeremiás próféta által a fájdalmas veszteségek közepette a kegyelmes, vigasztaló Isten szólal meg az Ő drága ígéréttel: „Íme, én hozok néki kötést és orvosságot és meggyógyítom őket és megmutatom nekik a békesség és hűség kincseit.”

Izráel népe életében Istennek ez az ígérete az Újszövetségben lett teljes és hiteles valósággá. Jézus Krisztus személyében, aki Áldott Orvosként hozta a kötést és az orvosságot Izráel sebeire, a Békesség Fejedelmeként a békességet és hű Pásztorként a hűség kincseit.

Gyászoló testvéreim, a ti családi életetek történetében is legalább kétszer igazolódhat ennek a vigasztaló Igének a szent üzenete.

Az első igazolódásnak már van egy 53 éves történeti távlat, amelyre biztosan, tisztán emlékeztek. A völgyeinkbe betört ítéletes második világháború végén kiderült a fájdalmas valóság, hogy az első család fejét, néhai Kovács Lajost elragadta a világégés vérzivatarra. Maradt a hadiözvegy édesanya és a három hadiárva. Kétségbeesésben, gyászban, aggodalomban, kilátástalanságban: „Nincs férjem, nincsen édesapánk, jaj, mi lesz velünk?”

A közismert református költőnk, Áprily Lajos *Menedék* című versében ezt írta:

S mikor völgyünkre tört az áradat
s már hegy se volt, mely mentő csúccsal intsen,
egyetlen egy köszikla megmaradt,
egyetlen tornyos sziklaszál: az Isten.

S az Ő alapigeként most elhangzott szent Igéje igazolódott a ti háborútól megtépázott családi életetekben. Úgy közeledett akkor hozzátok a háború okozta sebek bekötésére az Áldott Orvos Jézus, a Békesség Fejedelme az Ő békességével a nagy békételenységben és a hűség Jó Pásztor a hűség kincseivel, hogy férj helyett rendelt férjet, édesapa helyett édesapát a most megboldogult férj és édesapa személyében.

Ő egy hétgyermekes nagy család tagjaként korán megtanulta, hogy mi egy nagy család öröme és gondja. Aztán a második családja keretében még született két fiúval ötre gyarapodott náluk is a gyermekek száma. A nagy család fenntartásáért, neveléséért, szárnyra bocsátásáért erőpróbáló munkába kellett fogni. Kínálkozott a békés élet nagy küzdőtere a Zsil-völgyi bányamunkában. Odaköltöztek, vállalva a nehéz munka naponkénti harcát, kockázatát, ahol a munka himnusza ez volt: „Szerencse fel, szerencse le, ilyen a bányász élete.” Isten megoltalmazta őket, megsegítette életükben, munkájukban így adva meg az Ige ígérete szerint „a békesség és hűség kincseit”, majd a nyugdíjkorhatár elérével hazavezérelte őket itthoni gyermekeikhez, akiktől öregségükben szerete-

tét és hálás gondozást reméltek és kaptak. Sőt tetéződött a szeretet az unokák, dédunokák népes táborával és a még életben lévő testvérek szeretetével.

Testvéreim, most pedig a gyászotokban is igazolódni fog a vigasztalás Igéjének szent ígérete a Megváltó Jézus Krisztusban, életünk győzelmes Fejedelmében. Szentlelke erején keresztül megvigasztal titeket és ellát szent felelősséggel a szeretet parancsában továbbra is egymás terhe napenkénti felvételével és hordozásával.

A körötökből elhívott és távozó férjnek és édesapának Isten az Ő szent kegyelme által bizonyára megadja a színről színre látás örömét, örök békessége és hűsége áldott kincseit. Ámen.

Imádkozzunk!

Teremtő Istenünk. Gondviselő Édesatyánk a Jézus Krisztusban! Bánatkörmök között is hálás szívvel köszönjük meg vigasztaló szent Igéd ígéretének beteljesült és beteljesülő valóságát. Azt, hogy Te valóban az árvák és özvegyek Édesatyja vagy. Gondviselősd áldott eszközeként rendelted a nehéz, valóságos időben ezt a dolgos férjet és édesapát, aki nem tett különbséget gyermekei közt és édesapaként szerette mindannyiukat. Köszönjük Neked, Édesatyánk, az ő földi vándorútja 75 évét és ebből a boldog családi élete 53 évét. Köszönjük, hogy munkás, Benned bízó életével megmutathatta övéinek a békesség és hűség kincseit. Köszönjük, hogy gyengeségében, betegségében hálás viszontszeretben övéi is megmutathatták iránta hűségük kincseit.

Segítsd őket szeretetben, hogy a gyenge özvegy édesanya iránt is tovább folytathassák hálás szeretetük hűségkincseinek megmutatását. Vigasztald meg övéit azzal, hogy a megboldogult férj és édesapa, nagypapa és testvér jó helyen van Tenálad a megnyugvás és örök békesség honában. Ámen.

Értelmiségi konferenciára

Tőkés László

Nagyvárad

Legyetek a világ világossága!

Alapige: Máté 5,14–16

Kedves testvéreim!

Azt olvassuk Ézsaiás próféta könyvének 59. részében, hogy „várunk világosságra, és ímé, sötétség, és fényességre, és ímé, homályban járunk! Tapogatjuk, mint vakok a falat és tapogatunk, mint akiknek szemük nincs, megütközünk délben, mint alkonyatkor, és olyanok vagyunk, mint a halottak az egészségesek közt.” Emberi helyzetünket sok tekintetben jól jellemzi ez a vakoskodásunkra vonatkozó, érzékletes kifejezésekben gazdag igazsagszó.

Egyet fordítunk Ézsaiás könyvében és ezt olvashatjuk tovább: „ímé sötétség borítja a földet és éjszaka a népeket”. A külső és a belső sötétség ábrázolódik ki ezekben az igékben. Nem is tudjuk megmondani, hogy melyik a súlyosabb, hogyha az országok és a társadalmak kényszerülnek sötét korokban vakoskodni, mely azután kihathat egyenként mindannyiunk életére, vagy pedig egy olyanfajta belső vakság terjed el közöttünk, amelyre ráillik a veretes, bibliai megfogalmazás, hogy „látván, nem látnak, kívül-belül sötétség”. Vannak ilyen sötét korok, vannak ilyen vakító, elvakult időszakok.

A teremtés előtti állapot iszonyata nyilallott belénk, amikor Ceaușescu idejében oly gyakorta elvették a villanyt és ezzel együtt félelmek telepedtek lelkünkre. „Setéség vala a mélység színén” – olvassuk Mózes első könyvében. Kietlen és pusztá vala minden, mert világosság nélkül nincsen élet. A világosság a természettudomány szerint is létfontosságú a teremtett világ számára. Lelki értelemben ugyanezt mondhatjuk. Világosság nélkül a szónak semmilyen értelmében nincsen élet. Ezért is indul pusztulásnak minden sötét kor társadalma és embere.

Azonban nehogy azt higgyük, hogyha egy sötét korban kényszerülünk élni, vagy sötétség telepszik az emberi lelkekre – tehát kívülről is sötétség tör reánk és belülről sem fakad, származik világosság –, nincsen világosság. Mert amióta Isten azt mondta, hogy „Legyen világosság, lőn világosság!” Amilyen bizonyos, hogy az ég mennyezetére helyeztek a nagyobb és a kisebb világítótestek, oly bizonyos, hogy Isten nem hagy bennünket az élet világosságára nélkül. János evangéliuma szerint a világosság maga az élet. Az élet vala az emberek világossága és eljött a világosság az emberek közé. Az ember, ha nagyon elrugaszodik Istentől és véka alá kerül még az Úr Isten világossága is, akkor egykönnyen arra a meggyőződésre juthatunk, hogy nincsen Isten, nincsen világosság, hogy az élet csak halandó és semmi több és semmi más.

Azonban éppen arról tesz bizonyosságot, sok más igével együtt a mai ige is, hogy van Isten, van élet és van világosság. Eljött a világosság. Az Úr az én világosságom. A népeknek világossággul adta Szent Fiát és világossággul küldötte el Őt a pogányok számára. Amilyen bizonyos, hogy az égről nem lehet lemarni a napot, oly bizonyos – használjuk a Szentírás képvilágát –, hogy az Úr a mi világosságunk. Nap az Úr. Krisztus is ekképpen mutatkozik be: „Én vagyok a világ világossága.” Ezért nevezik Őt Esthajnalcsillagnak, és ezért tart kezében hét csillagot. Orcája, mint a nap, amikor fénylik az Ő erejében és szeme, mint a tűzláng.

Talán a legteljesebb és a legegyetemesebb Istent megjelenítő metafora: a fényvilág gazdag képvilága; ezt még csak nyelvileg izlelgetni is, művészi élmény és hiteles tanítás. Erről a Világosságról, Istenről magáról tettek bizonyosságot azok, akiknek megvakultak hiú szemeik. Akik láthatatlanul is meglátták Őt. Bizonyosságot tettek arról az Istenről, akinek fénye nem oltható el, akinek Fia nem ölhető meg. Akinek léte nem tagadható le. Aki él örökkön örökké és fényesedik, amiképpen a természet törvénye szerint fényeskedő nap, hold és csillagok. Ő életünk forrása, éltetője. Világosságot derít ránk. Felhossa reánk az Ő napját, éltet és megtart bennünket.

Azonban nem elég addig eljutni, hogy „én vagyok a világ világossága”. Nem elég dicshimnuszokat zengeni a világ világosságáról, akár első nyelvemlékünk, még a dádógból alig kibontakozó, de máris oly pompásan hangzó szavaival, hanem el kell jutni odáig, amit éppen a mai ige ekképpen fejez ki, hogy „ti vagytok a világ világossága”. Amikor kimondotta Isten, hogy „legyen világosság, és lőn!”, nem sokkal azután megteremtette az embert is. Az Ő fényéből fényt származtatva át ránk, az Ő világosságát. Ennek megfelelően, értelemszerűen kölcsönfény megajándékozottjai vagyunk, az életnek, a világ világosságának hordozói, Krisztusnak, aki maga a Világosság. Ezért mi Christoforosok vagyunk, fényvivők és fényvetők, ha csak el nem hal bennünk az Ő világossága. Ha csak véka alá nem kerül bennünk az Ő Igéje és igazsága, ha csak el nem rejtetik a mi városunk, a mi falunk a világ elől. Pedig ez természetellenes volna, mert azt mondja, hogy „A hegyen épített város nem rejtethetik el és a gyertyát sem rejtik véka alá.” Természetellenes, ha az ember, az Ő teremtménye, másodszorban az Ő Fia, Krisztus által, az Ő tanítványa nem sugározza tovább az isteni fényt. Nem tölti be olyképpen rendeltetését, mint a gyertya a szobában, mint a nap az égen. Egészen érthető,

hogy milyen rendeltetése van tehát a világosság megajándékozottjainak, hordozóinak és tükröztetőinek.

És itt gyűlik meg a bajunk tanítványságunkkal, és teremtményi mivoltunkkal. Mert bizony, teremtéstől számított és újjászületésünkben megújult hivatásunkat nem tudjuk híven betölteni. A sötétség fiává válik az isteni világosság gyermeke.

Két fontos kérdést tehetünk fel ennek az igének a kapcsán: mi a világosságnak a helye és a rendeltetése? A helye a gyertyatartóban van. Mindennek a helyén kell lennie, miként a teremtés rendjében. Mindennek be kell töltenie rendeltetését, teremtésben kijelölt pályáját meg kell tudnia, mert ha nem, akkor a megromlott teremtéssel együtt hull a pusztulásba. Ti tehát gyertyatartóként is szolgáltok az isteni fény számára. Ez a város hegyen épített város kell hogy legyen!

A Jelenések könyvében hét gyertyatartóról olvasunk, melyek maguk a gyülekezetek. Tehát az isteni világosság hordozója lehet a vártemplomi gyülekezet. Lehetett jobb napjaiban Genf városa vagy Róma városa, lehetett Gyulafehérvár, lehetett Szék városa, melynek éppen nemrégün ünnepeltük fennállásának 1000. évfordulóját. Lehet Kolozsvár, mely oly régóta áll ostrom alatt, mint Jeruzsálem egykor. Ezek az ostromlott városok, melyeket elnyeléssel fényeztet a sötétség birodalma. A lelki fegyverekkel küzdünk védelmükben. Fényét sugározthatni tovább lehet az isteni világosságnak a magunk módján, a magunk helyén, véges erőink és lehetőségeink szerint, olyképpen, hogy erőtelenségünket maga Isten pótolja.

Egy értelmiségi konferencia megnyitó istentisztelete ez. Ezért is választottam ezt az igét, mert azt gondoltam, nehogy odajussunk mint Diogenész, aki délben lámpással kereste az igaz embert. Nehogy odajussunk, hogy az arra hivatottak, kiemelt módon éppen értelmiségünk, keresztyén református értelmiségünk elhúzza a csíkot jobb hazák irányába. (Bocsánat, hogy ilyen közönségesen fejezem ki magam.) De hát feltevődik a kérdés, joggal tevődik fel a kérdés, hogy van-e hivatása az értelmiségnek? El kell-e mondania az orvosnak a hippokratészi esküt? És az az eskü milyen körben érvényes? Úgy általában a nagyvilágban érvényes a Marosvásárhelyen elhangzott orvosi eskü? Vagy pedig Marosvásárhelyen és Erdélyben? Mennyire szabadosan értelmezzük egy ilyen eskü hatályát? Vagy a lelkipásztori fogadalomtételt? Milyen körre terjesztjük ki?

Az értelmiségnek a hivatása, rendeltetése nagyon komoly kérdés. Ha ezt a kérdést megkerüli az értelmiségi konferencia – márpedig tudom, hogy nem akarja megkerülni –, akkor pusztá szépelgés volna minden elhangzó előadás, mert ne felejtsük el, hogy minden elmenő tanár itthagya a diákjait, minden kivándorló lelkipásztor itthagya a nyáját, minden áttelepülő orvos után betegek ezrei maradnak itt, akik továbbra is reménytelenül dadognak a nyelvünket nem ismerő, idegen nyelvű és netalán idegen érzelmű emberek előtt. Olyan korban éltünk, amikor a templom véka gyanánt szolgált. Milyen furcsa, hogy pont rendeltetésének az ellentétébe csapott át, mert ide tereltek be bennünket. Azt mondták, ha hinni akarunk, ha keresztyének akarunk maradni, legfennebb a templom néhány tíz négyzetméterén vallhatjuk és gyakorolhatjuk hitünket. Tehát kiszorítottak a világból.

De van hajlam a hívekben, a lelkészekben, a tanítványokban is az elvonulásra, a remeteségre. Hajdan volt ilyen törekvés a kolostorba való bezárkózásra, a köldöknézésre, a kegyes lélek szűk körébe való begubózásra és arra, hogy ujjal mutogasson a világra, hogy nem szabad politizálni, hogy nem szabad a világgal foglalkozni. Tehát, nem elég, hogy bezárnak a véka alá, hanem torzult hitfelfogással sokszor még mi magunk is bezárjuk hitünket a Bibliába, életterünket leszűkítjük a szűken vető Egyházba és hitvilágba.

Testvéreim, a mi hitünknek ott a helye a gyertyatartóban, hogy világítson Marosvásárhelyen, Kolozsváron és szerte, elárvult falvainkban, szórványvidékeinken. A mi hitünknek Bukarestben is hallatszania kell, mert egyébként ott is elintéznék bennünket. Szószékhez jutottunk Nagyváradon egy hétre. De nagyon nehezen hallszik el a szavunk Strasbourgba, Genfba, Rómába. Nagy politikai színjátékokat koreografálnak a mi bőrünkre és olyan steril módon oktatják a szemfényvesztő társadalmi igazságosságot, hogy a szegény embernek elkápráztatják tőle a szeme és már nem is akar hallani róluk.

Hát nem erről a fajta protokolláris ragyogásról, a díszbeszédék frázisairól van szó, hanem az Ige igazságáról. Nem a politikum szemétéről, hanem a politika erkölcsi mi-voltáról. Mert van ilyen is! Mert aki szolgálatnak tekinti, hogy értelmiségi, hogy politikus, hogy lelkész, hogy orvos, az nem olyan, mint egyike az amolyanoknak, hanem felismeri rendeltetését ebben az elnyomorodott társadalomban. De sehol nem kell a szomszédba menni a hivatásunk területének megtalálása végett, mert az egész világ világvégi gondolatokkal küszködik. Ha valaki rálát az isteni világosságra, akkor megtalálja a feladatát, a hivatását a világ minden sarkában.

A sötétség nem fogadta be a világosságot. A ateizmus kizárta Istent. Az Istent is véka alá rejtette. Krisztust ki tudja hány ízben keresztre feszítette és utána közeledett hozzánk, eltaposta a lelkünkben az utolsó lángocskát. A maga módján a teljességre törekedett ez a világrendszer. Az életeket is kioltotta, nem csak a fényeket és nem akarták megérteni európai testvéreink ezelőtt egy héttel, hogy hát végül is, mintegy százmillió – csak felbecsülni tudjuk –, mintegy százmillió áldozat vére kiált az égre, és hogyha Ábel, egyetlenegy atyánkfia vére is az égre kiált, mennyivel inkább e sokaság? Elég volna magyar testvéreinket megsiratnunk, az is bőven sok.

Testvéreim, a gonosz hatalmak, az ateista diktatúra erőszakszervei az életet oltották ki, és már a mi lelkünket is úgy elsötétítették, mint akik vakon születtek. A társadalom egy része már nem is tudta, még ma is alig tudja, hogy mi a világosság, mi az igazság, mi a fény, mert nem tudja mihez viszonyítani. A szemfényvesztők még mindig vesztik a szemfényünket és megszerzett hatalmukat még mindig a régi vakságunkra támaszkodva gyakorolják felettünk.

„Ti vagytok a világ világossága!” Fel kell ismernünk ezt a rendeltetésünket, hivatásunkat, mely nagy tisztesség, nagy kiváltság és Ő általa nagy erő, hogyha van, mert Tőle van a mi életünk sugárzása. 1989 után ideje tehát, hogy a gyertyatartók a helyükre kerüljenek és a gyertyák is a gyertyatartókba a helyükre kerüljenek. Minden elásott kincset szedjük elő, kerüljenek a helyükre. Teremtünk rendet, értékrendünket állítsuk helyre, az elásott talentumokat hozzunk a felszínre és jól sáfárkodjunk.

„A legnagyobb világosságot a cselekedeteink jelentik” – olvassuk az igében. „Úgy fényljk a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket és dicsőítsék a ti mennyei Atyákat.” Milyen is a fény? Mint a muzsika, megfoghatatlan, és mégis mennyire fontos. Ha valaki nem tudná, hogy miért fontos nekünk Isten, akkor ezzel a két hasonlattal meg kell tudnunk értetni velük, megfoghatatlan, szinte láthatatlan, és mégis életbevágóan fontos.

De nem marad Isten az elvontság, a megfoghatatlanság, az anyagtalanság elvontságában. Hanem cselekedetekben ölt testet. Éppen Krisztusban. Az Isten Egyszülött Fiában a láthatatlan Isten öltött testet a világban. A cselekedetekben tehát kézzelfoghatóvá válik, materializálódik, anyagivá válik a láthatatlan Isten, az Ő megfoghatatlanul elvont világossága. Összesűrűsödik ez a légies erő. Isten világossága és dicsősége a jó cselekedeteinkben akképpen tükröződik vissza, mint a holdon a nap fénye. Szükség van ezekre a Róla bizonyoságot tevő jó cselekedetekre. Nem öncélúan kell dicsérni Őt, hanem az Ő

akarata szerint kell jót cselekednünk az emberekkel és ezáltal már az Ő dicsősége sem öncélú, mert tárgyiasul az általa teremtett, megváltott, szeretett emberek életében.

Sötét helyen születünk, sötét korszakban élünk, nyomaszt a külső sötétség és látásunk is sokszor csak vakoskodás, tapogatózás. Fogadjuk be Istent, váljunk az Ő világosságává. Cselekedjük a jót és ezáltal, miként a semmiből lett a minden, a kietlenségből a termő élet, Isten hangja zendül meg és tölti be a süket csendet. Ez lesz az élet dal-lama, hogy akik hallják, azok dicsőítsék Őt. A megújuló élet úgy valljon rá, hogy elfogadva az Ő világosságát, maga is gazdag fényforrássá váljék.

Testvéreim, ti vagytok, mi legyünk a világ világossága! Ámen.

Ima

Drága, jó Istenünk, mennyei Édesatyánk! Vaksötétben még a legcsodálatosabb műalkotás is csak láthatatlan sötétség, semmi több. De amikor rávetül a fény, akkor pompás kép tárul elénk. Ezenképpen az élet is kietlenné és pusztasággá válik, hogyha a természet törvényei szerint nem fürdik meg a nap világosságában. Ezenképpen a mi életünk is elidegenedik, elsivárul, tönkremegy, elpusztul, halálra válik Nélküled. Kérünk Téged, térj vissza életünkbe! Kérünk Téged, hogy fogadj vissza az Atyai házhoz. Kérünk Téged, hogy jöjj közel hozzánk és legyen mindenkor kijelentéssé hozzánk. Add meg a hitre jutásnak az élményét, a világosság fiainak ajándékát. Add, hogy ne a sötétben botorkáljunk, sötét lélekkel, ne a sötétség cselekedetei közepette számláljuk napjainkat, hanem tudjunk akképpen cselekedni, ahogyan Krisztus Urunk tanított, hogy jó cselekedeteink által egymásra áldás, a Te Nevedre dicsőség szálljon. Köszönjük ezt az alkalmat, ezt a csendes délutánt, köszönjük fényednek világosságát itt, Erdélyországban, a reménység világosságát, amely még itt is távlatot tud nyitni, állhatatosságra készített bennünket és erőtlenségünket kipótolja, jó cselekedetekre indít, kitartásra. Áldd meg a soron következő értekezletet. Imádkozunk a népünk művelt fiaikért, hogy ne essenek az írástudók árulásának bűnébe, hogy ne hagyják cserben azokat, akik közül kiváltak, akiknek adtad őket azoktól ne vonják meg magukat. Add a Te világosságodat, annak gazdagságát, szövénkeddel világítsd be előttiünk az utat, gondolatainkat, érzéseinket, akaratainkat. Te légy velünk, Te taníts bennünket. Imádkozunk Anyaszentegyházunkért, népünkért, ifjainkért, a hivatásukat felejtett nagyapákért, nagyanyákért, édesapákért, édesanyákért, hogy ők vezessék ifjainkat, gyermekeinket Tehozzád és tudják megőrizni önmagukhoz való hűségüket. Kérünk, segíts meg bennünket! Hallgasd meg imádságunkat, Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérünk. Ámen.

ifj. Fekete Károly

Debrecen

A Jelek Jele

Alapige: Lukács 11,29–36

Kedves testvérek, szeretett gyülekezet!

Az Értelmiségi Konferencia záró istentiszteletén vagyunk együtt. Az erdélyi református értelmiség második találkozója volt ez. Megvilágosodás, találkozás, eszmezsere, szemnyitogatás, sok minden történt ez alatt a két és fél nap alatt.

Úgy gondolom, hogy ezek a hatalmas ívű, messiási szavak ide kívánkoznak közénk. A gyülekezet és az erdélyi értelmiség, Erdély egyik Sionja, a vártemplomi szent eklézsia és a Székelyföldtől a Partiumig összegyűlt értelmiségiek együtt hallják meg azt, hogy ma miként áll össze az a nemzedék, amelyet Jézus is talán gonosz nemzedékként

emlegetne. A hatalmas ívü messiási szavak összekötnek különböző embereket. Együtt látjuk ebben a képből a régi korok neves nagyjait, úgy, ahogyan azt hallottuk a két felolvasott ószövetségi Igéből. Jeles korszakok neves nagyjai is ott vannak egy páratlan korszak névtelen képviselői mellett.

Elhangzottak ígék, megtörténtek események. Az egyik nemzedék meghallotta, meglátta, elindult, a másik vitatkozik, a maga körében forog és nem tud elindulni a nyilvánvaló jelek láttán sem. Együtt van a személyes sötétség tragédiája és a belső megvilágosodás lehetősége. Együtt látjuk az elhamarkodottan, szemtelenül, szem nélkül Jézusra bámulókat, az Őt kérdőre vonókat, ezeket a honfitársakat, és ott vannak a nyitott szemű, régi megtérők, akiket föl fog emlegetni az ítélet napján is, a mi ítélő Biránk. A botránkozó emberek és a figyelmeztető Jézus együtt vannak. Ő akar most szembesíteni bennünket azzal, hogy a nagy idők győztesei és a páratlan jézusi kor vesztesei hogyan fesszülnek egymásnak. És egyetlen nagy kérdés van: a győztesek között lenni! Ez a tét!

A mi vasárnapi kérdésünk az, hogy miért lehet vesztes és mitől válhat győztes egy nemzedék? A Jézus által gonosznak nevezett kortárs nemzedék háromszor vesztes volt: jelvesztés, arányvesztés és szemfényvesztés áldozatai lettek. Ez a három mintegy lefelé húzó spirál, mind mélyebbre vitte őket, fokozatosan gyengítette erejüket.

Jelvesztettek és jeltévesztők voltak, pedig a világtörténelem egyetlenegy nemzedéke sem kapott olyan nyilvánvaló jelt Istentől, mint Jézus kortársai. Megláthatták volna és olvashatták volna a jeleket, a megsokasított kenyerekről, a 12 megmaradt teli kosárról, a kánai menyegzőtől kezdve a naimi ifjú feltámasztásáig. Mennyi jel, az elsőtől az utolsóig! Kell-e nagyobb jel a meggyógyultak tucatjainál? Meghátráló természeti és démoni erőknél? Amikor az igazi emberi rászorultság, az emberi szükség, a bízó hit kereste Jézust, akkor mindig kinyilvánította ezt az erőt, akkor záporoztak a jelek keresés nélkül is.

De amikor göggel, amikor csak önmagáért való jelek kívánásával találkozott, amikor nem kellett az egyetlen igazi jel – Ő maga –, akkor mindig hátat fordított. Mindig néma maradt, mindig elment. Amikor a személyét megvetették és amikor a jelkerés csak kísértésé vált, akkor becsukta a száját. Jelt kértek, de nem volt meg bennük a jelek elfogadásához való készség. Nem volt jó a műszer, az érzékelés. Túlságosan lefoglalta őket a maguk ügye, a maguk érdeke, talán a kegyességi érdekek is. Lefoglalta őket a napi politika. Egy meghasonlott ország – ahogyan Jézus kifejezése mondja – vak és pökhendi polgárai lettek, akik elvétették az idők jelét. Mert csak magukat látták, igazából nem várták a lényegi változást. A szenzációt igen! De az életfordulatot nem! Várták a produkciót, amely szórakoztató. Várták az érdekeket igazoló tételeket, talán teológiai tételeket megfogalmazva Istennel szemben is, öngazolást. De semmi komoly és mélyreható lélekformálást, életváltozást. Csak nehogy megtérjünk, mert abból még bajunk lehet, kárunk származhat. Az Isten Messiásának elfogadása helyett inkább „sztárcsinálóká” lettek, hamis messiásokat vártak, álkrisztusokban hittek. De legfőképpen önmagukban bíztak.

Az így kívánt csodajelek inkább kábítószer jelleget öltöttek. Ezt a mi Urunk nyilvánvalóan látta. Ezért nem adott több jelt. Jelkívánásuk így tette őket Jézust kísértőkké. Pedig Isten a jelző fényt nem rejtette véka alá, nem fogta vissza tőlük sem, hanem érzékelhetővé, láthatóvá tette, oda a templomdombra, a hegyoldalba, ahol a Hegyi Beszéd is elhangzott, oda az írástudók közé, nyilvánvalóan és nyilvánosan. És bekövetkezett az, amit már az agg Simeon, a Jézust karjaiban tartó „nagy öreg” megmondott: „Íme ez sokak elesésére és felemelésére rendeltetett Izráelben, és jelül, amelynek sokan ellene mondanak.” (Lk 2,34)

Aztán a jelvesztés mellett az arányvesztettség is jellemző volt Jézus kortársaira. Náluk a saját emberi mértékük volt a csúcs. Csak azt fogadták el, amit magukhoz tudtak

mérni és igazítani. Csak azt, ami az ő szűkös agyukba – mondjuk így, az ő értelmiségi agyukba – belefért. Ehhez mérték a Messiás-képtüket is. Botrány volt számukra az a másfajta eljövétel, amelyet a mi Mennyei Atyánk készített. Botránkozás volt számukra a sántákhoz, bénákhoz, fogyatékosokhoz, paráznákhoz, vámszedőkhöz, kivetettekhez lehajló Jézus. Aki elfogadta a nők közeledését, aki megsimogatta a kicsinyek buksiját. Aki azt mondta: engedjétek hozzám jönni ezeket is. Ez idegen volt tőlük. Ez lenne a Várva várt? Ez lenne az, aki megvált majd bennünket? Ezek lennének azok a nagy jelek? Mutass többet, mutass nagyobbat és akkor majd hiszünk. Jézus „alatta maradt” az ő mértéküknek.

Igen! A Salamon formátumú királyok, a nagy nevéek, azok kellettek és elfeledték hamar, hogy Salamon uralkodása végén kezdődött el az ország kettéválása, a nemzet lezülése, az Istentől való eltávolodás.

Igen, kellettek a Jónás hírességű próféták, akikről hamar elfeledték, hogy milyen görbe úton találtak vissza az eredeti küldetésükhöz. Ezek az igazán nagyok, akiket így lehetett megénekelni, ezek az ember formátumú uralkodók, a próféták, az Isten emberei. Tökéletes arányvesztés!

Ilyen tökéletes arányvesztés, aránytévesztés bárhol, bármikor bekövetkezhet, amikor az ember magát teszi mértékké. Minden elcsúszik és áttolódik emberi síkra. Nincs tovább. Nem fogalmazódik meg, hogy több az élet, mint az eledel, hogy nagyobb az Isten, mint amilyenek én gondolom. Elveszett az embernek az arányérzéke és ezért hamis az értékítélete. Lehet az értelmiségi vagy józan paraszti ésszel megáldott személy, mindegy. Elveszett a fogékonyság Isten arányai iránt. Az ember saját magát látja a legnagyobbknak. Ez az eltájolódás, amelyik nincs korhoz kötve, hanem újra és újra föltámadhat, ez a legnagyobb kísértés! Mert milyen fogékony az ember arra, hogy minden dolog mércéjéül önmagát állítsa. Ez pedig nem más, mint szemfényvesztés.

Ez a szemfényvesztés valóban annyit jelent, hogy elveszett a szemük világa. Vakok lettek, sötétben járókká váltak. Éppen ezért nagyon fontos számomra, hogy a két nemzedék emlegetése, akik láttak, hittek, elindultak, a lámpásról szóló jézusi hasonlattal világíttatnak meg. Egymásból következik a történelmi lecke és a jézusi hasonlat. A mi Urunk a lámpás és a szem példázatos összekapcsolásában jelzi az alapbajt. Nem a jel és nem a fényhiánnyal van baj, hiszen ebből van elég – hanem a fény és a jel felismerésével és befogadásával. Igenis, a szemük hibásodott meg! Tehát bennük van a hiba. Testük lámpása aludt ki, amelyik nem tudja érzékelni a világosságot. Az ilyen személy nem látja be, hogy az Istentől jött világosság mégiscsak nagyobb, mint az emberi fényeskedés. Az életükön nincs ajtó és ablak e másik világ felé. Próbálnak semmiből újat teremteni és közben még kevesebbek lesznek. Jézus szavai és tettei nem érnek el a szívükig. Még a fülükig sem, csak a botránkozás lelkületéig. Leperegnek a tanítások, mert túljátsszák a kegyest. Lepattannak róluk a csodák, mert túlságosan racionalisták. Csak a fej számít és az ész.

Jézus jól látja a körülötte lévő árulkodó szemeit, mert a szemekre minden kiül. Kiülnek, meglátszanak ezekben a szemekben az álmos illúziók. A már régen elavult várokozások. Ott van a vak ítélkezés és a harag kitörése a legkönnyebb irányba, a honfitárs felé, mert hát az ellenségétől fél és meghunyászkodik. Ott van a beugrató ravaszság, a mindig hát mögül támadás. Ott van az elevenbe vágó gúnyolódás szava, amely élesebb, mint a kard, és amely a szív közepébe hatol. Ott van a szemforgató képmutatás. Jézus ezt mind látja és ezekre mondja azt, hogy „ez a gonosz nemzedék”! Ezeknek a jel-, arány- és fényvesztetteknek idéz fel Jézus két időszakot, két nagy nemzedéket, amelyeket a Szentírás megörökített. Akik nem buktak el a jeleken, hanem nyertesek lettek általuk. Nemcsak a saját koruk számára, hanem nyertesek az örök életig menően.

Győzelmüknek titka legalább három dologra vezethető vissza. Arra a három területre, ahol a Jézus kortársai elbuktak. Mert ennek a két jeles nemzedéknek volt érzéke a jelekre, az arányokra és a világosságra. Éppen a Jézus kortársaival szemben, ez a három nemhogy gyengítené egymást, hanem egyre növekszik, egyre erősödik. Együtt erős várrá válik ez a három.

Ninive lakosainak és Sába királynőjének abban láthatjuk a jel iránti érzékét, hogy nem ragadtak le Jónásnál és Salamonnál. Nagyon fontosak voltak ezek az útjelző táblák, de ők tovább tudtak látni a küldő személyéig. Felismerték, hogy ők csak eszközök. Túlláttak Jónás próféta tökéletlenségén, akinek a története a belső ellenkezésről szólt. Nem érdekelte őket, mellékes esemény volt az előzmény. Az számított, hogy Isten mit üzen általa, és innentől kezdve Jónás már nem számított. De a Jónás nemzedéke igen, azok, akik az Isten szavára hittek, az Ő beszédének. A niniveiek példanéppé váltak, mint ahogy a Salamon uralkodói hírére útrakelő Dél királynője vagy Sába királynője is, aki Isten szavára meghajlott. Nem az uralkodói tekintély, nem az emberi bölcsesség, hanem az ezt ajándékozó Isten előtt.

Ahogy a niniveiek Isten szavára kezdtek bűnbánatba, zsákruha-öltésbe, úgy Dél királynőjének meg kellett látnia a bölcsességet adó Istent. Ők el tudták fogadni a jeleket. Megvolt az érzékenységük hozzá. Segítette őket ebben a meglátásban az is, hogy kialakult az arányérzékük. Ninive uralkodója rádöbbsent arra, hogy a jeleket adó Istenhez képest mennyire fertelmes, méltatlan, mennyire bűnös az ő élete. Pusztulásra méltó ő is, meg a városa is. Sába királynője pedig pillanatok alatt felmérte, hogy milyen jó az Istentől kapott mandátummal uralkodni. Nemcsak emberek kegyeiből, nem egy dinasztia örökölt rendje szerint, hanem Istentől kapott mandátum alapján. Ezért adtak helyet a szívükben az isteni mértéknek. Így ők maguk is a helyükre kerültek ebben a rendben. Isten rendje mindent viszonylagossá tett, mert minden emberit mássá formáló, mindent felülmúló nagyság az Övé. Nem véletlenül mondták a régiek azt, hogy Deus semper maior! Az Isten mindig nagyobb. Ebben a nagyságban benne van az is, hogy több. Ez a felismerés emelte ezeket a régiket Jézus kortársai fölé. Ezért lettek eleven szénné, és ezért lesznek eleven szénné minden keresztyén nemzedék fején, amelyik jelt kíván, követel, de nem ismeri fel a kapott jeleket. Vád és ítélet lett rajtuk, mert ez az arányérzék kell hogy kijelölje a mindenkori ember helyét. Így kerül egyensúlyba a büntudat, az alázat, a méltóságérzet és az istendicsőítés. Még az ember méltányos tisztelete is itt találja meg a maga viszonyulását és helyét.

A harmadik dolog, amire érzékenyek voltak, az az Isten bölcsességének a ragyogása. Az a világosság, amelyik az Isten kegyelmének a fénye, amelyik a legnyilvánvalóbban a Krisztus Jézusban jelent meg. De ezek a régi korok, ez a két nevezetes nemzedék éleslátással be tudta fogadni ezt az isteni világosságot. A sötét és gonosz részei az életnek, nem maradhattak titokban. Ennek bűnbánat lett a következménye. Hallani és csodálkozni, vallani és böjtölni kényszerültek ott, az Isten kegyelmének világosságában. Egészen addig ment ez, míg el nem tűnt a szemük elől minden látásrontó jelenség, amelyik elvette volna a szemük elől Isten kegyelmének a fényét.

A győztesek vagy a vesztesek között lenni – ez a tét. Ma is ez a tét! Nekünk, mai jelkívánóknak, mai csodaváróknak, gonosz nemzedéknek, sötét részekkel tarkított életűeknek nem adatott más jel, más tájékozási pont, csak a Világ Világossága, csak a Királyok Királya, csak az Élet Ura, Jézus Krisztus. Ő a Jelek Jele!

Jézus nagy ívű szavai minket is köteleznek. Arra köteleznek, hogy számba vegyük úgy, ahogy a konferencián az értelmiségiekkel számba vettük jelenlegi problémáinkat, erőforrásainkat, az örökséget, amelyet az éppen innen elszármazott Bolyai János meg az apja, meg az ő nemzedéke hagyott. Igenis, végig kell gondolnunk, hogy mik a jelek ma.

Válságidőszakban, ökológiai krízisben, az erkölcsi devalváció korában. Látnunk kell, hogy mik a jelek, nemcsak számszerűen, hanem látnunk kell az arányokat. Amikor az ember a legnagyobbnak tekinti magát és azt mondja, hogy én mindent elérhetek, mindent megoldhatok, mindent kivitelezhetek, akkor le kell dőlnie a bálványoknak. Nem csak annak a két New York-i toronynak, amelyik majdnem egy esztendővel ezelőtt összeomlott, mint egy kártyavár. Az semmi, illetve csak jel, hogy bennünk is összeomlik az az aránytalanul nagy vágyak és légvárac, amelyekre fölkapaszkodunk, de lejönni már nem tudunk onnan, csak lezuhanni.

Igen, a magunk maroknyi életének eseményére is gondolva, fontos erre a jelre tekinteni, a Jelek Jelére. Úgy, ahogy a keresztényiség hajnalán. Nagy Konstantin császár jelt látott és a kereszt jelében a csatamezőn a szózatot meghallotta, hogy „E jelben győzni fogsz!” Amikor hittünk Krisztusnak, akkor tényleg lett megoldás, tényleg lett győzelem, tényleg lett erőforrás és a jelből lett megoldás. Igen, ilyen győztes korszakokra tekinthetünk vissza és ennek a reménységével indulhatunk tovább. Nem vesztesek vagyunk, hanem a győztesek oldalára állhatunk. A gonosz időkből, gonosz emberektől, gonosz korszakokból elindulhatunk a felé az ígéret felé, amely minden bizonnyal megvalósul. E Jelben te is győzni fogsz!

Vegyünk számba jeltévesztéseinket, a jeles nagyokat. Ezért van helye gyülekezeteinkben, kis köreinkben, a nagy nyilvánosság előtt, bárhol fölemlegetni a jelek számító embereket, akiknek tüzenetük van ma is. Akiknek életvitele biztatás lehet. Akik nem többek, mint eszközök, de akik életükkel rámutatnak a Jelek Jelére. Igen, számba kell vennünk azokat, akik szemfényvesztő módon becsaptak, akik az ördögi trükkök kitalálói és megvalósítói voltak, akik miatt sokszor lépre mentünk. Számba kell vennünk az aránytévesztéseinket ne csak nagyban, nemzetben és gyülekezetben, hanem a családjukban. Amikor mi akartunk óriássá lenni és eluralkodni egy családon és megnyomortítottuk a számunkra legkedvesebbeket, a legszerettebbeket. Félelmetessé váltunk gyermekeink számára, unokáinknak, elriasztottuk magunktól a házastársunkat, mert elvettük az arányokat. Nem diktátorok kellene ma, hanem szolgáló lelkek, krisztusi emberek. Éles szemmel meg kell látnunk azt, amikor a munkahelyünkön kevés talentummal mi akartunk uralkodni, vagy sokra bízva, de ezzel visszaélve zsarnokoskodtunk.

Meg kell látnunk azokat a hatalom fényében tündöklőket, akik nevetségessé váltak. Ez az igazi szemfényvesztés, vakság és elvakultság, mikor nem merünk szembenézni magunkkal sem, nemhogy az Úr Istennel. Hadd álljanak helyre ezek az arányok. Amikor erre gondolunk, ezekre a látásrontó jelenségekre, akkor jó nekünk tudni azt, hogy az igazodási pont hétről hétre, napról napra adatik a kinyitott Bibliában, a meghallgatott Igében, az elénekelt és a szívig ható éneklésben. Ott van a Jelek Jele. Újra elfogadásra és befogadásra várva, hogy csodát tehessen velünk és közöttünk, meg rajtunk keresztül másokon Ő általunk is hatni akar.

Igen, össze tudnánk állítani ma is a képet a gonosz nemzedékről, hiszen a mi nagyvárosunk sem, meg a mi kisvárosunk sem, nagy falvaink és kis településeink sem különbek, mint Ninive volt, a maga bűneivel. A mi egyházunk papjai, presbiterei, értelmiségei, gyülekezeti tagjai sem jobbak az olykor fejvesztve menekülő Jónásnál, a duzzogó, karikatúra prófétánál, akit az ember megmosolyog, szent mosollyal, mert azt akarta a szentíró, hogy ne ilyen legyen a próféta.

A mi országunkban is elférnének a salamoni józanságú és bölcsességű fennlévők, parancsosztogatók, akik tudnának bölcsen dönteni, hogy a dolgok vége ne meghasonlás legyen, hanem kiút. Igen, mi is szeretnénk és várjuk a messziről jötteket, hogy felfedezzenek bennünket, felfedezzék az Isten nálunk letett ajándékát. Mit is pontosítanak ezen

a test lámpásai, a ti szemeitek, amelyek olykor könnyesek, vádolók, kisírtak, átkozódok? Ezek a szemvillanások kísérnek bennünket a családban, itt a gyülekezetben is. Milyen szomorú belenézni az üvegesen lezárt tekintetű emberek szemébe, a szenvedélyek rabjainak a tekintetébe, vagy azokba a pénzéhes szemekbe, amelyek szinte a zsebünket, a pénztárcánkat nyitogatják, vagy talán el is lopják, amit kiszemeltek. Ilyen haszonleső pillantásokat az üzleti életben nap mint nap fölfedezhetünk. Szomorú dolog, amikor kacér pillantásokkal akarnak férfiakat elcsábítani lányok. Unatkozó és álmodozó szemek vesznek körül így a tanév elején, a tanulni nem szerető, többre jutni nem akaró kiskorúak között. És látunk munkahelyi listát böngésző, vágyakozó szemeket, melyek csak egy darab kenyérért vállalnának munkát, ha csak négy órában is, vagy hat órában, vagy éppen alkalmilag. Párkereső és pártól elpártoló szemeket. Mennyi mindent üzen ez a nemzedék, a miénk. Milyen a minősítés? Hála Istennék, hogy nemcsak a mi dolgunk minősíteni, hanem ott van a szelíd szemű Krisztus tekintete, aki átminősítheti ezeket a szemeket!

Jelveztettek, arányvesztettek és fényvesztettek, vesztes és veszteglő nemzedékek, zárkózzunk fel a győztesek csapatához, mert ahogy Reményik Sándor verssora mondja: „Jelt ad az Isten!” Elvesztettek és veszteseket akar így megtalálni, hogy mi is beletartozunk egy jeles nemzedékbe, hogy ne csak régi korokat emlegessünk föl, ne csak régi református nagyokat, hanem ma is nőjenek föl azok, akikre érdemes föltekinteni. Álljon össze egy nemzedék, amelyet érdemes emlegetni. Lehet, hogy a túlélésről, lehet, hogy az építésről, lehet, hogy a megtartatásról, de emlegetni lehet. Így lehet aztán jelnevezetként megmaradni.

Mert Krisztus nem csak jel lett. Nemcsak fényt hozott, hanem egyszer s mindenkorra, akár tudomásul vesszük, akár nem, de korigálta az arányokat. Krisztus az, aki a halálával mindenről lemondott. Visszaszerezte azt az életet, amit mi eljátszottunk. Megtörtént az arányok korrekciója. Nagyon egyszerűen mondja el, az arányok korrekcióját az Újszövetségi Szentírás: „Ő gazdag lévén szegénnyé lett érettünk, hogy mi az Ő szegénysége által meggazdagodjunk!”

Itt változott meg, itt fordult át az emberi arányok világa, az isteni arányérzektől, szeretettől és egy más perspektívát kapott. Ezért lehet a győzelem asztalához telepednünk minden úrvacsoraosztáskor, minden imádsággal kezdett étkezéskor, minden elváláskor és minden összel, amikor a természet terített asztalára nézünk. Isten győzött és Ő ma is győztes gyermekeket akar. Itt van Isten köztünk, ezért vigyázzatok, hogy a bennünk és általunk hatni akaró világosság sötétséggé ne legyen bennünk és köztünk. Ámen.

Isten dicsőségére énekeljük a 280. sz. éneket: Nagy vagy Te Isten...

Könyörgés

Mindenható Urunk, Mennyei Atyánk Krisztus által, hálás a mi szívünk, hogy szóltál hozzánk, kicsikhez és nagyokhoz, konferenciázókhoz és a gyülekezet tagjaihoz. Köszönjük Neked, hogy biztatással, erősítéssel, vigasztalással jöttél, azért, hogy ebből a nemzedékből a Te néped legyen, nemcsak papíron, nemcsak létszámban, hanem szív szerint. Köszönjük, hogy Te testestől-lelkestől, értelmünkkel és erőnkkel, egész valónkkal akarsz újat kezdeni. Köszönjük, hogy Neked minden kell belőlünk, a bűneink és a terveink, az eszünk és a szívünk, a múltunk, a jelenünk, sőt a jövődönk, minden. Boldogok vagyunk, hogy Te ilyen közeledéssel jössz, hogy nem letaglózol, nem szolgálóddá teszel, hogy rabok legyünk, nem kizsigerelsz és nem imádatni akarod Magadat, hanem először Te adsz. Köszönjük a megkapott kegyelmet, amely most már nemcsak jel, hanem tény a Krisztusban kapott lehetőség. Köszönjük, hogy fölismerhettük a Te Fiadban számunkra

is az egyetlen jelet, amelyik fölfelé mutat. A lehetőségek lehetőségét, a Jelek Jelét. Köszönjük, hogy úgy nézhetünk Rád, mint aki mellett mi is megférünk. Nem azért, mert Hozzád nőhetünk, hiszen mi emberek maradunk, hanem azért, mert Ő lehajolt hozzánk. Emberré lett, mindenben hasonló hozzánk, kivéve a bűnt. Ezért köszönjük, hogy tanulhatunk Tőle, hogy bátran megfoghatjuk a kezét, hogy Vele vándorolhatunk, mert Ő nem hagy el bennünket. Bocsásd meg, hogy nem fogtuk erősen a kezedet, szeretnénk jelentkezni, hogy az arányokat felismerve, újra tekints ránk. Azért jöttünk össze, hogy megláss bennünket nemcsak a bűnök útjain, hanem itt Előtted. A dicsőítés mondasban, örömben, felszabadultságban, az Igére való vágyakozásban, az előttünk álló útban, az elindulásban. Kérünk Téged, hogy ne veszítsük el ezt az arányérzékelt, hogy sem emberek, sem hatalmasságok, sem félelmek el ne nyomják ezt az érzést. Tudjuk, hogy Te ki vagy és legyünk tisztában azzal, hogy nekünk hol a helyünk. Add, hogy azt a reformátori bölcsességet, amelyet Kálvin Jánostól tanulhattunk, hadd jegyezzük meg. Kérünk Téged, hogy a Te fényeddel világosítsd meg a sötétségben járókat, hiszen nem elég a nap fénye, nem elég a lámpák világa, több kell. Az értelem fényének mindenképpen több kell: a Te Szent Lelked világossága. Ezért vagyunk, ezért jöttünk, ezért gondolkodunk együtt az elmúlt napokban, hogy világosságra jussanak dolgok és megvilágosodjunk mi magunk is. Kérünk Téged, hogy őrizd meg azt, ami ebből tényleg világító, előrevivő, amelyik továbbmutat. Hullasd ki mindazt, ami ballaszt, ami akadály, ami elválaszt Tőled. Könyörgünk Hozzád azokért, akik számunkra kedvesek: családban, baráti körben, gyülekezetben, munkahelyen, iskolában. Add, hogy velük együtt a jelérzék, az arányérzék és a Te világosságod iránti vágy megmaradjon közöttünk. Ez kössön össze minket és formáljon közösséggé ebben a gyülekezetben, erdélyi anyaszentegyházunkban, a világkeresztyénségben. Kérünk Téged vér szerinti testvéreinkért, hitbeni testvéreinkért, a testvérgyülekezetek távol lévő tagjaiért, mindenkiért, aki e vasárnapon a Te nevedben dicsőít Téged és nem magára tekint, hanem Feléd fordul. Áldunk Téged, hogy elmondhattuk ezt, és most fogadd kedvesen azokat az imádságokat, amelyeket csak Neked száunk.

Bizalommal tárjátok fel szíveteket Isten előtt.

Áldott az Isten, aki meghallgatja könyörgéseink szavát. Ámen!

(Elhangzott Marosvásárhelyen 2002. szeptember 1-én az Értelmiségi Konferencia záróistentiszteletén.)

A lapot alapította: D. dr. Csíha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Füle Lajos

A keresztyén ember tudja:
Minden javamra van

Minden javamra volt,
a könnyek mostak engem,
s fehérebb lett a lelkem,
tisztultabb sóhajom.

Minden javamra volt,
a szégyen és dicsőség,
a szükség és a bőség,
ítélet, irgalom.

Minden javamra volt,
örök végzése hívott...
Hitből verem a hidat
át minden bűn, bajon.

Minden javamra van,
mert Isten van javamra.
Formálja hát hatalma
formátlan önmagam!